

Színház

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET 2004. MÁJUS

Kamondy Ágnes

JOHANNA NŐPÁPA

SZEMÉLYEK

SIR OWEN, görög származású, angol tudós
JOHANNA, a lánya, később JOHANNES szerzetes, majd

JOHANNES ANGLICUS PÁPA

ULFILIAS, szerzetes, Johanna szerelme
ANGHELO, fiatalember, angyal, sugallat
APÁTNŐ a gandersheimi kolostorban
LI HO, öreg kínai száműzött

További személyek a gandersheimi kolostorban

LAURA, zarándoknő
ERIC, szerzetes
HILDA, orvosnő
PÉTER, parasztfiú

TYCHO, süketnéma csillagász
BRIGITTA ARNHOFFER, világi nő

Szerzetesek a fuldai kolostorban

APÁT
JAKAB
MARTIN
SIMON
MÁRK

További személyek Rómában

AEMILIA, örömlány
LUCIUS, aranyifjú
SEPTIMUS, kételkedő római
KANONOK
KARDINÁLIS
ÉRSEK

PARANCSNOK
FRANCISCO, pap
PAOLO, építész
GUIDO, szakács
ÍRNOK

THOMAS, angol fiú, Johannes tanítványa

valamint angol gyerekek, fuldai oblatások, római nők,
férfiak és Balthazár, a számár

Játszódik: az angliai Yorkban, a gandersheimi, mainzi,
fuldai kolostorokban és Rómában, a IX. században

I. FELVONÁS

1. jelenet (Az idegen)

Anglia, York, Sir Owen kertje, házrésztlet, egy szamár, fa. Háttul utca. Idegen férfi tűnik fel. Anghelo az. Járkál, meg-megáll, nézelődik. Nem látjuk az arcát. Johanna játszik, levágja a kukoricababa haját

JOHANNA (dúdol) *Ez az egyenes, ez a görbe, ez meg itt a fakerék... Apám nem akar megtanítani írni-olvasni. Azt mondja, veszélyes, mert lány vagyok. De én már tudok néhány betűt! Az s-t, mert az csak olyan, mint a sikló, ahogy megy. Tudom a t-t, mert az olyan, mint a Jézus keresztje, aztán az x olyan, mint a sorompók az úton, ahol fizetni kell, ha át akarunk hajtani. És azt is tudom, hogy a pont fölötte, azt jelenti, hogy valamit gyorsan mondunk, rövid ideig van a szánkban, aztán viszont ha vesző kerül rá, akkor hosszan mondjuk, amíg csak tart bennünk a*

szusz... vagy valahogy így. Meg akkor is – ezt majdnem elfelejtettem –, hogy ha kétszer írjuk egymás után, az is hosszú. Olyan ez, mint a gyöngyfűzés. Fűzzek neked láncot? Egy makk, két mogyoró, na ez hosszú, két mogyoró, három szem kukorica és most két tarkabab, aztán egy gesztenye... mi ebben a veszélyes? Most már fiú vagy. Lehetsz tudós, katona, kardinális... vagy mi akarsz lenni? Szent? Az lány is lehet... De előbb meg kell halnod. Mégpedig mártírhallal. Akarsz mártírhalt halni? Akkor előbb tégy csodát! Mondj nekem egy új betűt! (Megnyomja a csuhébabát, ami zörög) Na jó, azt mondtad, hogy zsss. Szeretem ezt a betűt, beszél a babám, beszél a babám! Csoda! Csoda! Mirákulum! Majd később halsz meg, de ha akarod, elégetlek... összegyűjtöm a kukoricacsutkát, máglyát rakok – lopok paraszat apámtól –, és meggyűjtöm. De ha én lennék a bíró, megkegyelmeznék neked. Eredj, fiam, menj vissza a kamrádba, és imádkozz! Csak bekormozlak szénnel. Jaj, te hitetlen szaracén, te pogány, te barbár, most már nem játszom veled!

SIR OWEN *(kiszól)* Johanna!
 JOHANNA Apám, mi a különbség a kerubok, a szeráfok és az angyalok között?
 SIR OWEN *(kilép az ajtón)* Gyere be, megfázol!
 JOHANNA Apa, te már láttál angyalt?
 SIR OWEN Kettőt is. Anyádat és téged.
 JOHANNA Apa, most viccelsz. Én komolyan kérdezem.
 SIR OWEN Az angyalok ritkán látogatnak bennünket, és többnyire álmunkban... úgyhogy minél hamarabb lefekszel...
 JOHANNA Csak álmunkban?
 SIR OWEN Igen. Nehogy megjedjünk tőlük.
 JOHANNA Miért ijednék meg?
 SIR OWEN Mert váratlanul... különböző alakban jelenhetnek meg. Tüzes pallossal, vagy csak mint egy madár... vagy mint egy tündöklő ifjú... vagy mint egy felhő... na gyerünk, befelé!
 JOHANNA Csak még egyet, apa! Azt mondd meg, ha én nagyon akarom, akkor lehet, hogy engem is meglátogat?
 SIR OWEN Nem, Johanna. Ha Isten akarja úgy.

Bemennek a házba

JOHANNA *(bentről)* Apám, de lehet?
 ANGHELO ... Lehet...

2. jelenet (Ébredés)

A gandersheimi kolostorban. Hajnalodik. Laura Andersen jön, fölhúzza cipőjét, elindul. Folytatja megszokott útját, körbe-körbe a kolostor kerengőjén. Hilda, Péter, az Apátnő, Li Ho és Eric, a kolostor lakói, ébrednek

PÉTER *(fát hoz)* Tűzrevaló a tűzre valónak!
 HILDA Ez neked hajnali üdvözlés, te hóhérségéd?
 PÉTER Közönséges áloműző szer, Hilda kisasszony.
 HILDA Na, rakj tüzet, aztán hozd a szárítóból prunus-szárát, Li Hónak és anyánknak forrázunk belőle.
 PÉTER Prunus, prunus...
 HILDA Cseresznyeszár, te átkozott!
 PÉTER Mert elátkozott.
 HILDA És most rád is olvasom a munkát. Laurának kell erősítő...
 PÉTER *(közbevág)* Zarándoklatra nincs ellenszertünk. Csak vastag cipőtalp és fedél az ég szeszélye ellen.
 HILDA Elapadnál végre, te csobolyó?
 PÉTER Lángolok némán, mint egy szent.

Li Ho jön

APÁTNŐ Jó reggelt, drága barátom. Hogy aludt?
 LI HO *(mélyen meghajol)* Amennyire egy vénülő száműzött...
 APÁTNŐ Ugyan, Li Ho, maga nem is öregszik.
 LI HO Jól, kedvesem, jól. De ha felejtani tudnék, ébredni is könnyebb volna. Hogy van a nyakassága királynőm?
 APÁTNŐ Köszönöm, megvan. Rosszabb, mint új korában.
 LI HO Ha megvan, akkor tehetünk valamit. *(Masszírozza az Apátnő nyakát, vállát)* Megregulázzuk kicsit azt a nyakasságot.

Péter hozza a szárítóból a cseresznyeszárakat

(Meglátja Pétert, örömmel) Nagyra becsült fiatal barátom...
 PÉTER Mester...
 LI HO Remélhetem, hogy hozott nekem új feladványt?
 PÉTER Remélheti, mester, mert hoztam.
 LI HO Nagyszerű, remek!
 HILDA Péter!
 PÉTER Jövök, jövök, Mamsell!... Hallgatok.

HILDA És figyelj. Laurának általános erősítő, paraj vérszegénységre és bőrszárazságra elleni kenőcs az enyéből. Ericnek borecetes pakolás és ecsetelés. Nekem meg kőoldó, *(Péter officinalis)*.

PÉTER *Péter officinalis...* Engem emleget, drága méregkeverő hölgyem? A követ, mint tudjuk, oldja a víz.

APÁTNŐ *(Li Hónak)* Köszönöm, barátom, jólesett.

LI HO Megyek, megmozdítom magam is egy kicsit. *(Kimegy a kertbe)*

HILDA Csakhogy rajtad nem fog még a szenteltvíz sem. Nekem csodaszor kellene ellened. Vagy valami fortyogó halálos mérge, amit neked adnék be mézes nagy késsel.

PÉTER Huh... de nagy ember lehetek én, hogy ennyire meg kell tőlem szabadulni. De esküszöm, Hilda kisasszony, hogy én meghalok magáért magamtól is, nem kell a késsel úgy hadonászni, mert még megvágja magát vele.

HILDA Téged váglak mindjárt nyakon, te! *(Meglegyinti)*

PÉTER Ezt a saját kezével adta? Önszántából? Kegyes ég, mindjárt megtérek!

APÁTNŐ *(Éricez)* Mutasd, fiam! Sebesednek a kezeid, jó ez, Eric?

ERIC Nem tudom, anyám.

APÁTNŐ Mire jó ez? A kezünk nem arra való, hogy használjuk? Hogy fogjunk vele, hogy együnk?

ERIC Nem tudom, anyám... Egyszer hosszan imádkoztam... nem ment. És akkor megfogadtam, hogy addig nem nyitom szét a kezeimet... amíg azt nem érzem, hogy igazán imádkozom. És pusztán a gondolattól, hogy ezt megtehetem, hogy addig maradhatok így, amíg csak akarom, boldog lettem, békesség szállt meg.

APÁTNŐ Hál' isten, fiam.

ERIC Nem érti, anyám. Mert már a büntetéshez ragaszkodom... Büntetés van az ima helyett... már a büntetést kellene büntetnem!

APÁTNŐ Laura megy, megy... te meg nem mozdulsz. Értem, Eric... *(Megfogja Eric összekulcsolt kezeit)* Értem.

3. jelenet (Az angyal)

Sir Owen kertje, világos éjszaka. Fának dőlve vár Anghelo. Izgatott, mint aki randevúra érkezett, mint egy szerelmét megleső férfit

ANGHELO Itt állok egy több mint ezeréves, töredékes történetben. Tudni akarom, hogy igaz-e? Hogy megtörtént-e? Miért ne hinnék abban, ami bennem él... és miért ne élnek ennek bűvöletében? Johanna Owen... Izgulok, mint egy kisiskolás. Meg kell nyernem a szívét, de nem zavarhatom össze. Pontosan kell elképzelnem, mert meg fog jelenni. Lássuk! Most ki kell jönnie a házból. Tíz év körüli, kis termetű. Fölkel, meztelen talpával csendben lemászik az ágyról. Kis vászoningben, a sötétben tapogatva kilép az ajtón...

Anghelo az ajtóra emeli tekintetét. Vár. Semmi nem mozdul. Feszült csend... Majd Johanna kilép a házból. Lehajtott fejjel, lassan jön, figyel. Hirtelen Anghelo felé fordul, tágra nyílt szemekkel néz

Hogy figyel! Kampós tekintet...

Johanna alig láthatóan oldalra billenti a fejét, de a szemét nem veszi le Anghelóról. Válaszként Anghelo is oldalra billenti a fejét

Felkínálgatik, és vár. Kész nő.

JOHANNA Mi vagy te?

ANGHELO Aminek látsz.

JOHANNA Angyal.

ANGHELO Ilyennek képzeltél?
JOHANNA *(kiszalad a száján, természetesen bókolva)* Még sohasem láttam ilyen szép férfit. Vagyis angyalt. Milyen nyelven beszélünk mi most?
ANGHELO Álmodban beszélünk.
JOHANNA Az olyan, mintha álmodnék, de én kijöttem a házból, és nem alszom... és olyan, mintha nem a saját nyelvemen beszélnék, és mégis értem. Honnan jöttél?
ANGHELO Messziről.
JOHANNA És hozzám?
ANGHELO Hozzád. Feltéve, hogy... ahol most állunk... ez itt... Anglia?
JOHANNA York hercegség.
ANGHELO Az Úr nyolcszáz... ö... nyolcszáz...
JOHANNA Nyolcszázhuszonötödik évében járunk.
ANGHELO ...és te vagy Johanna.
JOHANNA Johanna Owen. Az vagyok.

Éles villanás. Johanna szeme elé kapja a kezét, a takaró lecsúszik a válláról. Anghelo érte akar hajolni, de Johanna megelőzi, és felkapja. Ijedten áll, mint akit lelepleztek

ANGHELO Megijedtél? Bocsáss meg!
JOHANNA Ne vedd el, kérlek! Gudrun hagyta rám.
ANGHELO Nem veszem el... ne félj!
JOHANNA Még akkor szötte, amikor kicsi voltam.
ANGHELO *(bizonytalanul)* Gudrun...
JOHANNA Az anyám, a muttim.
ANGHELO Megmutatod? Ne félj! Csak szeretném látni.

Johanna sarkainál fogva fölmutatja a takarót. Alig látszik ki mögüle

(Csodálattal) Szép.
JOHANNA *(felbátorodik)* Ez itt a szivárványhíd, ezen tudunk bejutni az Istenek... bocsánat...
ANGHELO Folytasd csak!
JOHANNA Az Istenek szent hajlékába.
ANGHELO És ez?
JOHANNA Ez Heimdall, a palota őre. Anyám ekkora füleket csinált neki, mert olyan éber, hogy még azt is meghallja, ha valakinek kihullik egy haja szála.
ANGHELO Aki itt ül, két fekete madárral?
JOHANNA A trónuson az Istenek Atyja ül.
ANGHELO Atyja...
JOHANNA Igen. Mert különben hogyan lettek volna a többi Istenek.
ANGHELO Logikus.
JOHANNA A két holló a vállain: Hugin és Munin. A Gondolat és az Emlékezet. Suttognak a fülebe, azt hallgatja.
ANGHELO Gondolkodik és emlékezik. *(Maga elé)* Ennyi elég is.
JOHANNA Ez a kékeszöld szalag a Lippe, itt állt a szent fa, amit Bonifác püspök kivágott.
ANGHELO Apád tud ezekről?
JOHANNA Tud. És azt mondja, hogy az ősi hit a gyerekek kis-párnájába költözött.
ANGHELO ... Takarójába.
JOHANNA Apám téved ebben. Már nem vagyok kisgyerek. Elmultam tizenegy. És anyám megtanított másra is. Minden holdnegyedkor kimegyek Gudrun fájához, és elvégzem az áldozatot, és elmondom a titkos ígéket.
ANGHELO Ezt is tudja apád?
JOHANNA Azt hiszem. De úgy csinál, mintha nem venné észre. Mi volt az a hirtelen fényesség?
ANGHELO Nem akartalak megijeszteni. Bocsáss meg! *(Odanyújt egy polaroid fényképet)* Emlékkép. Munin.
JOHANNA *(hitetlenkedve nézi)* Hogy lehet? Ez én vagyok? És a takaróm áll a levegőben?

ANGHELO Pillanatkép rólad. És a takaródról.
JOHANNA Kép... pergamen, toll, festék, aranypor, minden nélkül?!
ANGHELO Nem minden nélkül. Fénnyel.
JOHANNA Fénnyel... *(Döbbenet)* Lehetetlen!
ANGHELO Látod, hogy nem...
JOHANNA Bocsánat... Csodálatos!
ANGHELO *(az égre érti)* Ez a csodálatos.
JOHANNA Hajnalodik. Apám mindjárt fölkel, és meglát minket.
ANGHELO Csak te látsz engem. És amit egymással beszélünk, azt is csak mi halljuk.
JOHANNA Kár. Akkor megint képzelődöm. Csak a Nunin súgott téged.
ANGHELO Úgy érted... sugallat vagyok?
JOHANNA Igen... Nem tűnsz el, ha hozzád érek?
ANGHELO Nem.
JOHANNA Közelebb mehetek?
ANGHELO Igen.
JOHANNA Meg is érinthetlek?
ANGHELO Igen.

Johanna odamegy, óvatosan megérinti Anghelót

JOHANNA Mennyi illat van rajtad...
ANGHELO Hogy?
JOHANNA Van benne fenyő, menta, kevés mósusz, igen... ennek nem tudom a nevét, meg citrus és kakukkvére...
ANGHELO *Kenzo pour homme.*
JOHANNA Nem értem.

Hangok szűrődnek ki a házból

ANGHELO Világosodik... menj! Megvárom, amíg bemész.
JOHANNA És alszom tovább, csak már nem álmodok.

Johanna elindul a házba, az ajtóból még egyszer visszanéz, majd hirtelen belép

4. jelenet *(Éric kezei)*

A gandersheimi kolostorban. Az Apátnő, Éric, Hilda, Péter és Li Ho

APÁTNŐ Légy megbocsátóbb magadhoz, Éric! Nem lehetünk tökéletesek. *(Kiszól)* Hilda! Menj, megtisztítja a kezéd borecettel. Bocsáss meg, de szaga is van.
ERIC *(maga elé)* Annál jobb. Messziről bűzlik, hogy imádkozom.
LI HO *(visszajön a kertből)* Lássuk a feladványt!
PÉTER Mester, ez egy úgynevezett találós kérdés.
LI HO Remek. Már maga a kérdés találó. A kérdés a találat. Bölcs vagy, Péter.
PÉTER Nem tudok róla, hogy bölcs lennék.
LI HO Ez is arra vall, hogy az vagy.
PÉTER Ez csak egy egyszerű találós kérdés, amit a gyerekek is tudnak.
LI HO Hát persze! Egyszerű, a gyerekek is tudják... a lényeges kérdések általában ilyenek. Bár én inkább azt mondanám, hogy... kétszerű.
APÁTNŐ Li Ho, ezt így nem mondjuk, hogy kétszerű. Azt mondjuk, hogy kétséges vagy kétségbeejtő... de az mást jelent.
LI HO Azt hiszem... azt tudom, mit jelent.
APÁTNŐ *(Érichez)* A hitnek természetesnek kell lennie, fiam, mint amikor kitárjuk az ablakokat, és a friss levegő átjárja a házat. És amit nagyon keresünk, az néha... valahol máshol van. *(Elindul)*
ERIC *(ingerülten)* Valahol máshol?... Ez nekem érthetetlen. Ez olyan... *(Hirtelen elhatározással)* Összeszűjázom éjszakára is!

Igen. Szünet nélkül, éjjel-nappal... Igen, igen. Azért is a fájdalommat küldöm az égbe, hogy hasítson a mennybe a kín! Szagoljátok a rohadt kínom! Az én kínom!

PÉTER (*Li Hóhoz*) Jöhet a kérdés?

LI HO Hallgatlak, kedves barátom, mi a találó (*Kijavítja magát*)-s kérdés?

PÉTER Zöld istállóban fekete lovak piros szénát esznek.

LI HO Micsoda remek kompozíció. Ez a kérdés? Hisz benne van a válasz. Ez így tökéletes.

PÉTER Hogy mi az, az a kérdés.

LI HO Hogy mire hasonlít, de nem azonos vele? Ez valahogy összefügg a krisztianus vallomással?

PÉTER (*nevet*) Vallással, de nem függ össze.

LI HO Elmenekültem Kínából, és a világ másik végén egymásra találkozom a Tao kiváló ismerőivel. „Zöld istállóban fekete lovak piros szénát esznek.” Szinte látom, amint démonok pattannak ezekre a paripákra! Nagyszerű!

5. jelenet (*A fluidum*)

Sir Owen kertje, pajta. Sir Owen és Johanna kísérletet mutat be. Kis közönség, szomszédok, gyerekek és Anghelo

SIR OWEN Barátaim, ahogy Isten láthatatlan, de mindenütt jelenvaló, úgy vannak a természetben is oly erők, melyek láthatatlanok, de jelenvalók. Mi most az úgynevezett fluidum jelenlétét fogjuk kimutatni az emberi testben – Johanna lányom lesz ebben a segédem –, mely dörzsölés, hő által keletkezik, keresztülfolyik, majd kiáramlik a testből, és mint láthatatlan felhő veszi körül. Ez a láthatatlan párafelhő a fluidum, magához vonzza a közelében levő parányi részeket.

JOHANNA (*halkan*) Apus, ha most felszülünk...

SIR OWEN Kicsim, ez bizonyítás, nem varázslat!

JOHANNA Teleettem magam dióval.

SIR OWEN A fluidumnak nem lehet akadály egy marék dió. (*A hallgatósághoz*) Johannát belefektetjük ebbe a két lószórból készült hurokba, de előbb leveszi a cipőjét, hogy a fluidum szabadon áramolhasson.

Johanna fölmászik, bebújik a hurkokba, vízszintesen fekszik, arccal a föld felé

Ide tesszük, közel az arcához ezt a zsámolyt, amelyre könnyű kis papírszeletkéket helyezünk, melyek spanyol papírkészítőktől származnak. Emitt pedig kezemben egy üvegrúd, melyet erőteljesen megdörzsölök, és Johanna talpához – és most figyelmet kérek, nem hozzárántam – csupán közelítem! (*Lassan közelít a rúddal Johanna talpához, és ekkor a szeletkék felrepülnek Johanna arcába*) Íme a fluidum jelenléte, a távolba hatás és a vonzóerő!

Mulatságos a látvány, a hallgatóság zavartan nevet, keresztet hány

HANGOK A KÖZÖNSÉGBŐL – Bement a talpán, és kijött a fején... – Micsoda? – A fluidum, te ökör! – Fluidum és a jelenléte! Huh! – Én azt mondom, maradjon az az izé ott, ahol van. Megvagyunk nélküle. (*Szétszélednek*)

ANGHELO (*segít Johannának lemászni*) Zseniális megérzése annak, hogy az emberi test vezeti az elektromosságot... Ezt a jelenséget majd csak nagyon sok idő múlva... egészen pontosan... – ugorj, Johanna! – ezerhétshármadban, Stephen Gray... De ezt nem értheted...

JOHANNA Kiröhögnek! Mit nem érthetek? Azt hiszik, varázslat!

ANGHELO Csodálatos volt a kísérlet, Johanna! Büszke lehetsz rá!

JOHANNA Büszke... csak úgy néztem ki, mint egy...

ANGHELO Mint egy távolba ható vonzóerő.

6. jelenet (*Kidobott hercegnő*)

A gandersheimi kolostorban késő este, holdfény. Az Apátnő, Li Ho, Eric és Péter halkan beszélgetnek

APÁTNŐ (*Li Hónak*) Tudja, barátom, elég sok időbe tellett, amíg ráébredtem, hogy amit tudásnak nevezünk, nem is az ismereteink táplálják a legjobban... talán olykor még akadályozzák is.

PÉTER Ezért nem tanulok én, anyám.

APÁTNŐ Elég, ha a figyelmünket iskolázzuk.

ERIC Hogyan, anyám?

APÁTNŐ Alázattal. Semmit nem szabad elfogadnunk megértés nélkül.

ERIC De anyám, a regula előírja a feltétel nélküli engedelmességet!

APÁTNŐ Igen, fiam, de ha megkövetelném, megkönnyíteném a dolgodat. Mert csak engedelmeskednél... Ami engedelemnek látszik, Eric, az a nehezítés.

ERIC Engedelem, ami nehezítés... értem, bocsásson meg!

Hallgatnak. A csendben Laura léptei hallatszanak

LI HO Hm... azt mondta egyszer a császár: Tudod, Li Ho, ha valami váratlan dologgal találok magam szemben, mindig vigyázok, nehogy az első kezem ügyében lévő fiókba tegyem; amit aztán rejtélyes módon soha többé nem tudok kihúzni. Egy gombot könnyebb megtalálni egész Nankingban, mint egy rossz helyre tett gondolatot kitakarítani a fejünkéből. Legjobb, ha valami szelíd rendtelenség uralkodik. Valami átlátható látszólagos felfordulás. Nézd azt a fennkölt alakot! Hibátlan nyelvtannal, tűrhető stílusban a semmit mondja, nem mond semmit. Lát-szik, hogy csupa fiók a feje. Kinevezhetnék akár egy mosómedvét is miniszternek. Mossa, mossa, és nem mos semmit. Csak ismételteti a mozdulatot. Vej Si, a táncosnő sokkal értelmesebb ennél. Nézd, mennyi erő van egy mozdulata visszatartásában, a pillanatnyi mozdulatlanságban. Ő tudja, hogy az is mozgás. Az a kivételes állapot, amikor az ellentétes erők egyensúlyban vannak. Ezért van az, hogy a mozdulatlanság oly feszültséggel teli, hiszen az egyik erő minden bizonnyal növekedni fog, ami változást idéz elő. És ezt tudja Vej Si elmondani, amikor táncol.

PÉTER Eddig nem tudtam, hogy miért szeretek én annyira heverészni a diófa alatt, mert táncolok, mint az a hölgy.

Dörömbölnek a kapun

FÉRFIHANG Nyissák ki! Nyissák ki!

Egy nő sikoltozik. Péter, az Apátnő és Li Ho felugranak

PÉTER Azt hiszem, ez felszólító módban volt. Majd én. (*Kikiált*)

Ki az, és mit akar ezen a késői órán?

FÉRFIHANG A herceg parancsára nyissák ki!

Péter siet kaput nyitni. Belöknek egy nőt fején zsákkal, és egy csomagot hajítanak utána. Péter becsukja a kaput. Nagy nehezen bejutnak a házba

NŐ Disznók! Szemét disznók!

APÁTNŐ Vegyük le róla ezt a zsákot!

Péter kibogozza a kötést, a nő felnéz, és megpillantja Li Hót, felsikolt

LI HO Szép hölgy... óh... nagyon sajnálom.

APÁTNŐ Péter, te maradj... Li Ho, kérem, siessen, szóljon Hildának, ha még nem ébredt fel... nyugtató kell, gyorsan! (*A nőhöz*) Nézzen rám! Beszéljen! Mondjon valamit! Hogy hívják, kedvesem?

NŐ *(remegő kézzel írást vesz elő, rettegve)* Nem tudom, mi van benne...
APÁTNŐ *(kiveszi a kezéből az írást, olvassa)* „A gandersheimi kolostor Apátnőjének. Priorissza! A hercegnő, Brigitta Arnhoffer önnök távoli rokona. Engedetlensége, makacssága – egy, a családnak számára kedvező és megtisztelő házassági ajánlat tiszteletlen visszautasítása – miatt nemkívánatos személy lett udvarunkban, mindaddig, amíg alázatosan fejet nem hajt szándékunk és döntésünk előtt...”

Hilda futva érkezik, Li Ho a nyomában

HILDA Sokkos állapotban van... Péter, máklevet, gyorsan!
APÁTNŐ „...Kérjük legszigorúbb őrizetét, kevélysége megtörését, engedelmségre és alázatosságra való nevelését. Ezúton Brigitta Arnhoffer az ön felelősségére bízott, tekintse fogolyának, mivel elszámolással tartozik a hercegi családnak. Kelt az Úr 827. évében. Graf Arnhoffer.” Távoli rokonom? Hogyne... Nyugodjon meg, kedvesem!

Péter hozza a máklevet

HILDA Nyissa ki a száját!
BRIGITTA *(pánikban)* Meg akarnak mérgezni?!
HILDA *(itatja)* Kérem, hercegnő!
PÉTER Isten őrizz, igya csak meg, kisasszony, jót fog tenni, meglátja.
APÁTNŐ Ne féljen, itt jó helyen van.
BRIGITTA *(csillapul)* Hol?
APÁTNŐ A gandersheimi kolostorban.
BRIGITTA Jézusom! Élve akarnak eltemetni.
PÉTER Ne siessen úgy hercegnő, hiszen még a koszorú sincs kész!
BRIGITTA *(hat rá a nyugtató)* Koszorú... ez az. Jaj, de elfáradtam... hogy kész van... kész van a koszorú... jó zsíros koszorú, de nem... nem az a koszorú...
APÁTNŐ Fektesse le!

Hilda és Péter eltámoogatják Brigittát

LI HO Kész a koszorú... nem az a koszorú... hm.

7. jelenet (Johanna és a fiúkórus)

A yorki templomban. Johanna és három fiú a templomi kórusból, Anghelo hangja, majd Sir Owen

1. FIÚ Mit keres ez itt? *(Johannához, ahogy a kutyáknak)* Nem mész? Nem mész haza?

Taszigálják, lökdösisik

2. FIÚ Menjél fluidumot szopni, békát nyalni!
3. FIÚ *(a testével próbálja védeni)* Menjél szépen!
JOHANNA Apám beszélt a kántor úrral, és engedélyezte, hogy járjak a kórusba.
1. FIÚ Hú, de bűdös nőstényszagot érzek! Zsoltárra fáj a fogad, szuka?
3. FIÚ Lányok is tudhatnak zsoltárokat...
1. FIÚ *(hátról megüti a tarkóját)* Jó a tökfödőd, csak átlátszó!
2. FIÚ Nem is idevalósiak ezek. Pogány, tolvaj népség!
JOHANNA Nem vagyunk tolvajok! Az apám görög, de angolok vagyunk, és keresztények.
3. FIÚ Hagyjátok már! Nem féltetek az Istent?
JOHANNA *(hálásan)* A kézjeleket is tudom.
1. FIÚ *(öklét mutatja)* Ezt ismered?

JOHANNA *Ut, re, mi, fa, sol, lá, si, ut...*

1. FIÚ Na, hol az „f”?

JOHANNA *(lelkesen)* Melyik „f”?

2. FIÚ Csak húzza az időt.

3. FIÚ Tudja, hagyjátok beszélni!

JOHANNA *(sírással küzd)* Az első „f” a kisujj alatt van, a Merkúrdombon, az oktávája a mutatóujj középső ízénél, a Jupiterdomb felett.

ANGHELO HANGJA Mi folyik ott a kórusban? Csend legyen!

Az egyik fiú lekajja Johanna sapkáját, és elrúgja messzire, a másik lerántja Johannát a földre. Johanna haja kibomlik. A két fiú elszalad

3. FIÚ *(visszahozza a sapkát)* Ne törődj velük!

JOHANNA Kösz, Robert.

SIR OWEN *(sietve érkezik)* Mi történt már megint?... Johanna, te sírsz?

JOHANNA Nem sírok... *(Törölgeti a szemét)* ... de esküszöm, apám, hogy kopasz leszek, és parókát viselek, mint Sarah asszony!

SIR OWEN *(kézen fogja Johannát, elindulnak)* Majd beszélék én azzal a kántorral, ne félj! Majd én beszélék veled.

8. jelenet (Fogoly)

A gandersheimi kolostorban. Brigitta, az Apátnő, Li Ho, Péter, majd Tycho jön

BRIGITTA *(fojtott hisztériával)* Hogy kerülök én ide? Azt se tudom, hol vagyok! Tegnap még lángvörös, földig érő tafotaruhában táncoltam, illatosan, szépen, felékszerezve! És most itt vagyok! Itt! *(Utálkozva körbemetat)* Koszosan, rongyokban!

PÉTER Majd megmosakszik. És kap egy rendes ruhát.

BRIGITTA Hogy beszél ez velem? Rendes ruhát? Te paraszt!

APÁTNŐ *(csittitólág leinti Pétert)* Kérem, hercegnő! Én megértem a keserűségét, de higgye el, sokkal rosszabbul is végződhetett volna... Adjon hálát az égnek, hogy erre a sorsra szánták. Itt nincs életveszélyben, és túl a kényszeren... szívesen látjuk. Itt élhet.

BRIGITTA Madame! Ez magának élet?

APÁTNŐ Anyám. Így szólítson.

BRIGITTA Maga nem az anyám, és nem is lesz az soha!

APÁTNŐ Nos, lányom, szeretném, ha megértene valamit. Maga nem miattam került ide. Igaz, nem is önszántából jött, hanem hozták, ráadásul mellékeltek önhöz egy félreérthetetlen utasítást. Ezt a levelet. De ennek a levélnek már az első mondata hazugság. Ön, hercegnő, nekem nem rokonom. A mi családnkban nincsenek Arnhofferek. Ezt könnyedén be tudom bizonyítani. Aztán azt írja ez a levél, hogy tekintsem fogolyának, holott ez itt nem börtön, s hogy én köteles vagyok felelősséget vállalni a maga személyét illetően. Ha nekem itt meghül, engem már akkor kérdőre vonhatnak. És bocsásson meg, alacsonyabb rangú sem vagyok, ereimben királyi vér folyik, ez a kolostor az én birtokomon fekszik, és én vagyok ennek az előljárója. S mint ilyent, megillet az anyám megszólítás. Értse meg! Engem ugyanúgy nem kérdeztek, hogy akarok-e az ön fogvatartója lenni, mint ahogy önt sem, hogy hol kívánja letölteni a bátyja által kiszabott büntetést. Önt zsarolják. Engem meg kényszerítenek. Az a koszorú nyilván mindenkinek hasznót hozna, hercegnő, csak maga nem szeretné a fejére venni.

BRIGITTA Egy zsíros koszorú miatt kidobják az élő virágot. Ez vagyok én.

LI HO Virág, virág, úgy bizony.

APÁTNŐ Kedvesem, törődjön bele a sorsába. Tárja ki a szívét, és engedje be Istent.

BRIGITTA Istent? Hol van Isten? Miért hagyja, hogy ebben a nyomorult zárdában tengődjek?

APÁTNŐ Keresse, kedvesem! Meg fogja találni.
TYCHO (*zaklatottan érkezik, hóna alatt vaskos kézirat. Alig bír beszélni, majdnem teljesen süketnéma*) A-nyám, a szá-mi-tá-sim!
Mo-zog az ég! Vál-to-zik!! Új csil-lag! (*Odanyújtja a kéziratot az Apátnőnek*) Rej-tse el, a-nyám! (*Kimerülten leül*) É-hes va-gyok!
APÁTNŐ Tycho, jól értettem? Mozog az ég... ezt mondtad?
TYCHO Nem mond-tam sem-mit!

9. jelenet (Úton)

Sir Owen és Johanna útra készülnek. Sir Owen a térképet tanulmányozza, Johanna csomagol

JOHANNA A gyapjútakarókat kint hagyom, ha esne, jó?
SIR OWEN Feltétlenül... (*A térképen mutatja*) Palesztina, Konstantinápoly, Athén, Róma, Hispánia és Észak-Afrika... mind a Földközi-tenger partvidékein helyezkednek el. Ezek a korai kereszténység terjedésének fő állomásai.
JOHANNA (*odabök*) Akkor a pápának a tenger közepére kellett volna építenie a templomát, hogy mindenkihez egyformán közel legyen.
SIR OWEN Ha volna egy szilárd szikla... most amit mondok...
JOHANNA (*tudja a játékot*) ...azt nem mondd.
SIR OWEN Sajnálatos módon a hit is, mint minden más, áruba bocsátható... hát igen, még a... (*Elakasztja magát*) de ne menjünk messzire! Vagyis menjünk messzire! (*Apai pátosszal*) Édes kislányom! Bekövetkezett az a pillanat, amely apai szívemet egyszerre tölti el büszkeséggel és szégyenkezéssel, mert megígértem, hogy ha már nem tudok neked többet tanítani – márpedig nem tudok –, akkor elengedlek a nagyvilágba, ahol tudásszomjadat kielégítheted.
JOHANNA Apus, olyan ünnepélyes vagy.
SIR OWEN Nem tudom, jót teszek-e ezzel? Nehéz beismernem, hogy vége a gyerekkorodnak. (*Elmorzsol egy könnyet*)
JOHANNA (*megöleli*) Apus...
SIR OWEN Mindjárt az elején találkozni fogsz az én nagyra becsült Hrabanus Maurus barátommal. De útközben megszállunk a gandersheimi kolostorban. Az Apátnő kitűnő asszony, nagy befolyású, független gondolkodású nő. Kolostora nyitott szellemű, sőt liberális, amely sajnálatos módon, olykor ütközésre vezet a püspöki hivatal bizonyos köreivel. Kolostorában oly légkör uralkodik...
JOHANNA Apa, öltözz!
SIR OWEN ...és magas szintű, természetes hit járja át...
JOHANNA A kalapod...

Balthazár, a szamár fölmálházva áll

Indulhatunk, apám?
SIR OWEN Isten segedelmével. Gyerünk, Balthazár, megyünk iskolába!

10. jelenet (Új csillag)

A gandersheimi kolostor kertjében. A kolostor lakói, majd Johanna, Sir Owen és Balthazár érkeznek. Brigitta és Eric nézik Laurát, aki már bottal járja útját a kerengőn

BRIGITTA Hová?
ERIC Nem hív, valamit. Utat tesz meg.
BRIGITTA Milyen utat?
ERIC Zarándokutat.
BRIGITTA Zarándokutat szent helyekre szoktak tenni... a Szentföldre vagy szentek sírjaihoz.
ERIC Ez is szent hely.
BRIGITTA Miért, itt mi van?

ERIC Itt Laura megy. Nyolc pár cipőt koptatott el idáig, és belül mindegyik vérvörös. A következő párat kérje el tőle. Vagyonokat fog érni.

BRIGITTA És a maga keze is vagyonokat fog érni?

ERIC Az én kezem üres.

BRIGITTA De véres.

ERIC Csak rohad.

APÁTNŐ (*hozzájuk lép*) Emlékszel... féltettem elengedni őt.

ERIC De látja, anyám, neki ez segített.

APÁTNŐ Csak dühében járkált föl-alá... aztán kissé lenyugodott, de még mindig ment... ment tovább... és akkor észrevettem, hogy elindult oda... Kész van az asztal? Alig várom, hogy megérkezzenek.

BRIGITTA Anyám, egészen kipirult...

APÁTNŐ Mert ez egy férfi, Brigitta! Egy igazi, görög férfi! És özvegy...

BRIGITTA (*nevet*) És mennyi idős?

APÁTNŐ (*nevet*) Hozzám illő. Sajnos rövid ideig maradnak...

TYCHO (*ólében térkép, kiszámítja Laura útját*) Me-gyünk ki-lenc hó-nap-ja. A ke-ren-gő hosz-sza kö-rül-be-lül hat-van mé-ter, húsz-e-zer kört tett meg ed-dig, az any-nyi, mint egy-mil-lió két-száz-e-zer mé-ter, most le-he-tünk Ni-mes vá-ro-sá-ban...

HILDA Párizst már elhagytuk?

TYCHO Már rég! A Mar-seille-i ki-kö-tő-ig még kö-rül-be-lül egy hó-nap. Az-tán ten-ger-re szál-lunk.

LI HO (*tekercest hoz, mutatja Tychónak*) Barátom! Mutatok valamit! Ez, barátom, a csillagos égbolt hazám felett, ahogy Nankingból megfigyelte a kitűnő Taj Po.

TYCHO Az új csil-lag! (*Izgatottan*) Ő is lát-ta! A-nyám! A rák-köd! Mes-ter! Ná-lunk ez ti-los! A püs-pök úr azt mond-ta, felejt-sem el, ha nem a-ka-rok bajt ma-gam-nak.

PÉTER A püspök úr azt mondta...

TYCHO (*feldúltan*) I-gen, azt mond-ta: Ty-cho, az a csil-lag nincs!

LI HO Szomorú ez, barátom. Nem láthatni, amit látunk... Li Jü császár azt mondta: láthatóvá tenni a láthatatlant talán a legmagasztosabb cselekedet.

PÉTER Akkor láthatatlanná tenni a láthatót a legalantasabb cselekedet.

TYCHO Az! Az!

LI HO Mikor a császárt foglyul ejtették, Taj Po el akarta égetni az égi térképet. Azt mondta: nem fogom Nanking gyönyörű egét a hódítóknak ajándékozni! Elégedjenek meg a romokkal, amiket a földön hagytak...

Sir Owen, Johanna és Balthazár, a szamár megjelennek

TYCHO Új csil-lag!

APÁTNŐ (*eléjük siet*) Isten hozta önöket!

SIR OWEN (*megöleli egymást*) Abbatissa! Barátném!

APÁTNŐ Sir Owen, Angliából!

SIR OWEN És a lányom, Johanna.

Sir Owen és Johanna, mindenkivel kezet fognak

APÁTNŐ Tycho, csillagász.

TYCHO Is-ten hoz-...

APÁTNŐ Laura Andersen, novícia... Prinzessin Arnhoffer...

PÉTER Zsákos Brigitta.

APÁTNŐ Li Ho mester, a dél-kínai császárságból...

LI HO Egy átültetett távoli világ.

APÁTNŐ Hilda, a gyógyítónk...

PÉTER (*Hilda felé*) Méregkeverők gyöngye.

HILDA (*Péter felé*) Az ellenszerem.

APÁTNŐ Péter... Eric...

Eric összekulcsolt kézzel áll, Johanna nyújtja a kezét

Eric szüntelenül imádkozik. Éjjel is.

JOHANNA Bocsánat!

APÁTNÓ Gondolom, megéheztek. Péter, Hilda, találjatok, és igyunk sört!

Asztalhoz ülnek

TYCHO Hú, de szom-jas va-gyok!

SIR OWEN De vacsora előtt inniuk kell egy kis tüzes yorki whiskyt!

LI HO Szabad a hölgyeknek följánlanom saját készítésű, Johanna kisasszonnal egyidős rózsaboromat?

JOHANNA Honnan tudja, mester, hogy egyidős vagyok a rózsaborával?

LI HO Onnan, kedvesem, hogy nem emlékszem pontosan, melyik évben készítettem, úgyhogy lehet annyi idő, mint maga.

HILDA Nehéz ezt a kínálatot felülmúlnom, de szabad följánlanom a hölgyeknek és uraknak saját főzésű köménypálinkát?

PÉTER És ha mindezeket végigkóstoltuk, és valaki véletlenül vizet szeretne inni, nekem szóljon, mert akkor hozok a kútról. A saját kezemmel.

JOHANNA *(két pohár whiskyvel a kezében feláll, az egyik poharat Ericnek nyújtja. A többiek fölfigyelnek)* Ezt meg kell kóstolnia.

Csend

ERIC *(keze, mintha erőnek engedelmességre, nyúl a pohár után)* Egészségére, Johanna!

JOHANNA Vigyázzon, erős!

Fölállva koccintanak, majd vacsorához ülnek

APÁTNÓ Bátor nő a maga lánya, Sir Owen.

SIR OWEN Félek, néha vakmerő.

JOHANNA *(mohón eszik és közben)* Anyám, miért vonult ki a világból?

APÁTNÓ Úgy nézek én ki, mint aki kivonult? Egészségünkre! Ejnye, Sir Owen, mivel tömte tele ennek a gyereknek a fejét... Nem vonultam ki, lányom. Éltem én sokáig az előkelő, gazdag nők látszólag gondtalan életét, úgyhogy mérget hordtam a medálomban, és tört tartottam a párnám alatt.

Nevetnek

Míg a férjem élt, testőröket és kémeket alkalmaztam, hogy a sógornók, ágyasok, unokaöcsök csillapíthatatlan mohóságát kivédjem. Elég volt.

BRIGITTA Mintha magamat látnám.

APÁTNÓ Férjem halála után azt mondtam a fivéreimnek, lemondok apai örökségemről, és visszavonulok a birtokomra. Akkor építettem ezt a kolostort. Nyugalomra vágytam és függetlenségre. Arra, hogy kedvem szerint éljem le hátralévő életemet. Most másokról gondoskodom, ez kedvemre való feladat. Jó az emberekkel törődni és néha csendben lenni.

SIR OWEN Az ön kolostorának még brit földön is híre van.

APÁTNÓ Ugye viccel, barátom? Híres kolostoromnak már csak az emlékét láthatja.

JOHANNA Úgy tudom, anyám, magának még hadserege is volt.

SIR OWEN És tagja volt a Királyi Tanácsnak.

APÁTNÓ Akik pénz szűkében egyre több engedményt tesznek Rómának.

Péter leveszi nyakából a láncot, mutatja a vendégeknek

Volt a kísérteimből, a testőreimből, néhány ügyes jobbágyfiúból egy huszon-egynéhány fős kis csapatom... hadseregem.

SIR OWEN Ha nem tévedek, Abbatissa, ez pénzérme, és a maga arcképe díszíti.

JOHANNA Ezek szerint ezt a pénzt ön verette, anyám!

APÁTNÓ Ez is a múlté, és a hadseregem is, és a páncélkészítő műhelyünk is. Harangokat is öntöttünk. Ez is a múlté.

JOHANNA *(értetlenül)* Nem volt szükség harangokra?

APÁTNÓ Kedvesem, én nem a világról mondtam le, hanem arról, hogy az igazamat érvényesítsem. Ma már elég, ha én tudom, és szentül hiszem. Már nem akarom, hogy ezt más is elismerje. Erről mondtam le. Csak hagyjanak létezni.

LI HO Milyen igaza van, barátom.

APÁTNÓ Gondolom, elfáradtak... Hilda, készítetek két fekhelyet!

PÉTER És Balthazárnak egy állóhelyet...

BRIGITTA Már elkészítettük, anyám.

APÁTNÓ De ne menjenek még! Legalább egy napot maradjanak.

SIR OWEN Maradnék, drága barátném, de reggel indulnunk kell. Johanna türelmetlen, és Hrabanus vár bennünket Mainzban, ahol előadást is kell tartanom...

APÁTNÓ Ígérje meg, ha visszafelé jönnek, hosszabb ideig maradjanak.

SIR OWEN A legnagyobb örömmel.

LI HO Johanna kisasszony miért türelmetlen?

SIR OWEN Johanna kisasszony iskolába megy, mert kinőtte a régi tanítóját. Ezért türelmetlen. S végre sikerült kieszközölnünk, hogy látogathassa a mainzi kolostoriskolát, s hogy bejár-hasson híres könyvtárába. És ahogy én ismerem a lányom, amíg írást talál, amelyet még nem olvasott... *(Apátnőnek)* Kíváncsi és akaratos. Föliszik mindent, mint a spongea.

APÁTNÓ És másra is át tudja vinni az akaratát! Nagy képesség... Apropós! Azt a híres könyvtárat én is szeretném valamivel gazdagítani. *(Hildához)* Hozd ide, lányom! Megkérhetem, hogy adja át Hrabanus magisternek? Ajándékba küldöm.

Hilda hozza a pergameneket

Hilda másolta, és én magam készítettem az illusztrációkat.

SIR OWEN Örömmel, barátném. Magnific! Gyönyörű! Nem kérhet meg rá! Ezt nem adom át. Megtartom magamnak.

APÁTNÓ Jöjjenek vissza, nekem is vannak még kincseim, nem csak Mainzban. Jó éjszakát, barátaim.

SIR OWEN Jó éjszakát!

Aludni térnek

11. jelenet (Könyvtár)

A mainzi kolostor könyvtárában. Johanna és Ulfilius. Johanna gnosztikus iratot tanulmányoz

JOHANNA *(fogai közt préselve)* Ezek ti s, tit szavak, szavak, ezek titkos szavak, m ly ket az élő J z s, J zus, élő Jézus mo ott, mon-dott? mondott... ezek titkos szavak m ly ket, m lyeket iker vér, Júd Tam s... Tamás jegy tt, Tamás jegyzett fel. Oh, my God! *(Sziszegve)* Ez nekik hiteles másolat? Össze van karcolva, sőt kaparva!

ULFILIAS Sötét van...

JOHANNA Sötét! De nem itt *(A teremre mutat)*, hanem itt. *(Az iratra bök)*

ULFILIAS Megnézhetem?

JOHANNA Hát ha maga kisüt ebből valamit?

ULFILIAS *(nevet)* Kisütök valamit? *(Johanna olvasópultja fölé hajol)* Miért csodálkozik? Ezek az iratok nemsokára a könyvtárakból is el fognak tűnni. Szerencséje van, mert ezt a szöveget én már megfejtettem... *(Kézet nyújt)* Ulfilius a fuldai kolostorból.

JOHANNA Johanna Owen, Angliából.

ULFILIAS Sir Owen lánya?

JOHANNA Maga mindent tud?

ULFILIAS Nem, nem mindent, de azt igen, hogy önök nemrég

érkeztek Mainzba. Ahogy én is. Na, nézzük! *(Újra az irat fölé hajolnak)* Tehát. „Ezek titkos szavak, amelyeket az élő Jézus mondott, s melyeket ikertestvére, Júdás Tamás jegyzett fel. A Megváltó társa Mária Magdolna. Krisztus jobban szerette őt, mint tanítványait, és gyakran szájon csókolta.”

JOHANNA *(döbönt örömmel)* Szájon csókolta?!

ULFILIAS Igen, szájon csókolta. Itt ez áll. „A tanítványok ezen megbántódtak. Azt mondták néki: »Miért szereted őt jobban, mint bennünket?« A Megváltó válaszul nékik, így szólt: »Miért nem azt kérdezitek, hogy miért nem szeretlek benneteket úgy, ahogy őt szeretem?«”

JOHANNA *(nézi Ulfiliast)* Ez a néhány sor nekem minden eddigi könyvnél többet ér! Mikor megy vissza Fuldába?

ULFILIAS Holnap reggel.

JOHANNA Óh... ha egy nappal később olvastam volna ezt a szöveget...

ULFILIAS Menjünk, mielőtt tényleg besötétedik! Volt már az építkezésnél?

JOHANNA A székesegyháznál... voltam... persze... arra megyek, nézelődök, rám szól egy ember. – Kislány, ne mászkálj itt, mert mindjárt szentet faragunk belőled. – Igazán? Rosszul tudja, mester uram. Maguk nem szentet faragnak belőlem, hanem szentelőt. – Mi a fene? – Mert én fogom ezt a székesegyházat felszentelni, addig piszmognak itt vele. – Még hogy piszmogunk? Hogy beszélsz velem, te kis habarcs? Na, kotródj innen! – Nem kotródok. – A szentségit! – És könnyű az a kő? – Csak a színe könnyű. De még ezért is egy évig jártam a kőfejtőket, amíg megtaláltam. – Akkor nehéz. – Annyira, hogy mindenből finom pergament csinál, ami alákerül. Méghozzá jó minőségűt. – Milyen fehér a maga képe, csak nem beteg? – Tudod, te kívül beszélsz, te kis szaros tollpihe? – Tudom, maga a legdrágább és legjobb templomépitő mester egész Európában. Gazdagabb és szabadabb, mint egy király, és közelebb áll Istenhez, mint a pápa. – Na, azt azért nem! – Dehogynem, mert folyton fönt szaladgál az állványokon...

ULFILIAS *(nevetve)* Johanna, maga nem beszélt semmilyen mesterrel. Ott se volt.

JOHANNA *(kacéran)* Nem hát.

ULFILIAS Akkor most odaviszem.

JOHANNA Épületes gondolat!

ULFILIAS Hogy pörög! Mi van a maga fejében... Dobókocka?

JOHANNA Nem, egy *royal flush*... egy nagy *piros royal flush*!

ULFILIAS Nem játszom magával. Kapaszkodjon belém, itt nagy a sár.

JOHANNA *(belekapaszkodik a köpenyébe)* Tudok veszíteni is.

ULFILIAS Ezt úgy mondja, mintha veszíteni akarna. Vigyázzon!

JOHANNA Szeretek nyerni is... *(Megcsúszik)*

ULFILIAS Karoljon belém!

JOHANNA Csak a kisujját szeretném...

ULFILIAS A kisujjamat? A kisujjamhoz tartozik... a kezem *(Széttárt karokkal megáll)* és itt még... ez-az.

JOHANNA Jöhet. Ezt... a szép darabot kérem, *(Mutatja, hogy tetőtől talpig)* innentől idáig. Egybe!

ULFILIAS Kisütni belőlem valamit?

JOHANNA Böngészni mécsesfénynél... Megfejtene, mint az írást.

12. jelenet (A levél)

Szálláshely Mainzban. Sir Owen egyedül, majd Johanna és Anghelo

SIR OWEN *(kezében kis üveglap)* Li Ho mester milyen hasznos ajándékot adott nekem. Ez a kis üveglap elgondolkodtat engem. A látható és a láthatatlan felől. Mire való ez? Mit akar a Teremtő ezzel mondani? Olyan, mintha anyagtalannal lenne, de kemény! Átlátható és kemény. Emez viszont... *(Kezébe vesz egy fényes fém-lapot)* hajlékony és láttat. Megmutatja, ami az útjába kerül. Pél-

dául az én öregedő, hóbortos fejemet. *(Megnézi magát benne)* Meg a gondozatlan szakállamat, amiben keverednek a fekete és az ősz szálak... De nem elég, hogy látom, tudom is, hogy látom. És mindez mire megy ki? Nézd meg a képedet, és tudd, hogy tudod!

Johanna feldúltan érkezik

Gnóti szeuton.

JOHANNA *(türelmetlenül)* Ismerd meg önmagad. De ezt már a régiek is tudták, apus.

SIR OWEN A régiek nagyon sok mindent tudtak, Johanna, csak mi hajlamosak vagyunk erről megfeledkezni.

JOHANNA Igaz, apám! Találtam is ma olyan gnóvizist a könyvtárban... de a pergamen már alig emlékezett az írásra. Egy betűhöz két kaparás tartozott. *(Dühödten)* Tűnnek el a tények, apám!

SIR OWEN A tények nem tűnnek el, fiam, legfeljebb ideig-óráig nem látszanak. Ha Isten úgy akarja, újra fény derül rájuk.

JOHANNA De addig... amíg Isten úgy akarja?

SIR OWEN Addig... Jó éjszakát! *(Elindul)* Holnap szükségem lesz a vonzóerődre.

JOHANNA *(egyedül, leroskad)* Te jó ég! Egy szerzetes... Istenem! Megáldottál ezzel a benedictinusszal, ezzel a bencés Apollóval! *(Zokog)*

Megjelenik Anghelo

Megtaláltam... Mária Magdolnát... Ulfiliast által. És elveszítem Ulfiliast... Fulda által. Amint megtaláltam, el is veszítem.

ANGHELO Ulfiliast nem veszett el... Ne bógj! Arra van Aachen, arra Worms... arra pedig Fulda. Figyelsz rám? A Weser túlsópartján, északkeletre. Johanna, neked mutatom! Arra. Negyven mérföldre. Ott van a te „bencés Apollód”.

JOHANNA *(fölkap egy ollót, vadul vágni kezdi a haját)* Drága testvérem, imádott szerelmem, Ulfiliast! Nem tudom kifejezni, mennyire hiányzol. Nem tudom elmondani, mennyire vágyom utánad. *(Vág)* Látod, minden mondatot nemmel kezdek, pedig csupa igen vagyok, mióta elmentél... itt toporzékolok, mint béklyóba vert kanca, pedig száguldanék Fuldáig, hogy karjaidba rogyjak félholtan az örömtől, hogy újra látlak. *(Vág)*

ANGHELO *(írja, amit Johanna mond)* Várj egy kicsit... lassabban!... száguldanék Fuldáig, hogy karjaidba rogyjak...

JOHANNA Rajongó szívem benned Istennek hódol, az ő kezeit dicséri. Drága kincsem, szerelmes szellemem csak pörög magában, mint a dobókocka, pedig semmi másra nem vágnék, mint karjaid között pihenni és örökké úgy maradni. *(Vág)* Neked adományoznám lelkem fundamentumát, ezt a vadont, mely megszelídülne, termővé válna gyönyörű kezeidben. *(Vág)* Isten áldjon, isten veled, kisujj és ami vele jár... A te rajongó nomádod, szíved hűbérese, aki mindenre kész, úgy szeret! *(Vág)*

ANGHELO Aki mindenre kész, úgy szeret... Kelt az Úr 834. évében, Mainzban. Johanna Owen.

Vége az első felvonásnak

II. FELVONÁS

1. jelenet (Várakozás)

A fuldai kolostor előtt. Fal zárt kapuval. A kapun kis ablak. Éjszaka. Egy fiatalember kuporog a falnál. Johannes az. Nagy a csend

JOHANNES Ha én lehetnék ez a fal... és a hátát nekem dönténé... Itt ült? Te láthattad őt. Itt ült az árnyékban. És te hűvös voltál. Itt volt a háta, a tarkója, a válla, a koponyája, a hol-lófekete haja... A hőség párát csapott ki a bőrén, és a gerince mentén halvány patakba gyűlt a veríték... Isten útjai? A mi út-

jaink kifürkészhetetlenek... igaz, hangya? Te meg hova mész? Mész a többiek után... megyünk egymás után. Míg az ember megáll egy pillanatra, és megkérdezi... magát kérdezi... Mit csinálók én?! Uram, hol a határ? Ez a fal, ez a kapu, határ? Mi vagyok én neked? Bábu, amit a kezre húzol? Vagy húr, amit a vonóddal cibálsz? Vagy kocka? Akkor dobj el! Lássuk, hova esem!

Egy kutya jön Johannes felé. Tisztes távolságban lefekszik

Nem jössz túl közel... de nem is túl távol. Hogy tudod a helyed.

A kutya oldalra hajtja a fejét, Johannes ugyanúgy, aztán Johannes hajtja a másik oldalra a fejét, erre a kutya ugyanúgy. Johannes felfigyel

Anghelo! Itt vagy? Anghelo!

A kutya odamegy Johanneshez. Johannes magához öleli

Éreztem, hogy itt vagy, Anghelo! *(Sírással küszködve)* Még ezt az éjszakát kell kibírnom. Három napja nem ettem, nem feküdtem ágyban, nem váltottam ruhát, csak imádkoztam, és vizsgáztattak... az összes egyházatyákból, a szentek életéből, a római történelemből, görögből, latinból, olyan a fejem, mint egy viharvert saláta.

Léptek hallatszanak a kolostor felől. Kinyílik a kisablak

JAKAB *(suttogva)* Ember!

JOHANNES Meg egy kutya.

JAKAB Ezt nekem mondtad?

JOHANNES Neked, testvér, mert itt egy kutya, aki még nálam is éhesebb.

JAKAB A fene a kutyaiba. Titokba' jöttem. Azt kérdezi egy testvérem, a nevét nem árulhatom el, hogy jártál-e Metzben.

JOHANNES Metz? Metzben... ott nem, nem jártam.

JAKAB Akkor te nem az vagy, akire gondolt.

JOHANNES Értelek.

JAKAB De azért ezt oda' dom *(Belezavarodik)*, ha nem is te vagy az... azért éhes az vagy te. Na, mennem kell. *(Az ablakon kinyújt egy tál ételt, és elindul)*

JOHANNES *(utána suttog)* Ember!

JAKAB Na...

JOHANNES Csak egyet... nem ismersz egy Úlfiliás nevű testvért?

JAKAB Már hogye ne ismernék, hát pont... nahát! Pont ő az a testvér, akinek a nevét nem szabad elárulnom!

JOHANNES *(nevet)*

JAKAB Huh, ezt most nem értem...

JOHANNES És téged hogy hívnak?

JAKAB Engem? Na, azt már nem szeded ki belőlem! Isten veled. *(Becsukja a kisablakot, és visszaindul)*

JOHANNES *(Anghelóhoz)* Éhes vagy? Egyél!... Ha eltűnhetnék, ahogy Isten. Vagy ha víz lehetnék, amiben fürdik, csorognék az ujjai közt... vagy ha vér az ereiben, áramolnék teste minden szegletében. Éjjel-nappal, halála percéig...

Megnyílik a fuldai kolostor kapuja. A kapuban az Apát és szerzetesek. Az Apát magához inti Johannest. Johannes letérdel előtte

APÁT A várakozás napjai és éjszakái megszilárdították, elmélyítették magában a szándékot, hogy háta mögött hagyja a világ nyűgét, hívságos örömeit, és belépve rendünkbe minden tettel Istent szolgálja?

JOHANNES Igen, uram.

APÁT Meggyőződünk állhatóságáról, elszántságáról. Feleljen nekem Isten és jövőd szerzetesársai előtt! Elfogadja-e teljes szívéből szerzetesrendünk szabályait?

JOHANNES Elfogadom, uram.

APÁT Lemond minden vagyonáról, tulajdonáról, szegénységi fogadalmat tesz-e?

JOHANNES Lemondok, és fogadalmat teszek, uram.

APÁT Imával, elmélkedéssel, a szent könyvek tanulmányozásával, valamint testi munkával, önnön szükségleteink megteremtésével járó kötelemeket megosztja rendtársaival.

JOHANNES Megosztom, uram.

APÁT Mindenben engedelmeskedik előljárója parancsának.

JOHANNES Engedelmeskedem, uram.

APÁT Vétségért, kihágásért való büntetését zokszó nélkül elfogadja.

JOHANNES Zokszó nélkül, uram.

APÁT Forduljon vissza! Ha belépett közénk, többé nem hagyhatja el a kolostort. Még egyszer felszólítom, most forduljon vissza! Most még meggondolhatja magát.

Csend

JOHANNES Kérem, fogadjon be maguk közé.

APÁT Szólítson, atyámnak!

JOHANNES Atyám, bebocsáttatásomat kérem.

APÁT Hogy hívják, fiam?

JOHANNES Johannes, atyám.

APÁT Johannes! Ím befogadjuk magunk közé, Fulda szent kolostorának falai közé, szeretetben, testvériségben, Isten dicsőségére és szolgálatára. Lépjen be, Johannes!

Johannes feláll

Isten hozta. E pillanattól kezdve novícius a fuldai kolostorban. SZERZETESK Deo Gratias.

APÁT Menjetek békével! Dominus vobiscum.

SZERZETESK Et cum spiritu tuo.

Az Apát távozik, a szerzetesek kíváncsian nézegetik Johannest

SIMON Várj itt, testvér! *(Magára hagyja Johannest)*

JOHANNES *(olyan, mint egy csomag, amit letettek)* Hogyan áll egy ember, amikor vár? Áll. Nem csinál mást. Nincs is tudatában, hogyan áll. Mikor az ember vár, csak úgy nézeget... nézi a füvet, a kavicsokat... semmiségeket. Lehet, hogy rossz helyen állok? *(Biccent a fejével)* Mindörökké, ámen... Nem, nincs rossz hely. Azért néznek, mert új vagyok. Egyszerűen csak várok, és ebben nincs semmi nehézség. Direkt erre jönnek. Mustrálnak. Ez természetes. *(Köszön)* Dicsértessék a Jézus Krisztus... Ha kérdést tesznek fel, akkor válaszolok. Nem vakarózom, nem hadonászok a kezemmel, az csak úgy lóg a testem mellett, és ha valakire ránézek, tudok úgy nézni, hogy ne legyen tekintetem. Igen, az jó. Milyen szerencse, hogy a gondolataink nem látszanak. Te jó ég! *(Biccent)* Dicsértessék, jó napot... Keveset beszélni. Röviden. Jön. Nyugalom. Miért ne jöhetne?

Az Apát és Úlfiliás jönnek

APÁT *(Úlfiliához)* Fiam, alapos megfontolás után úgy döntöttem, hogy magát jelölöm seniornak Johannes novícius mellé. Már nemegyszer felmerült bennem a gondolat, hogy előbb-több tanítania kellene. És ime, az ég küldött egy tanítványt. Örülök ennek. Jelet látok ebben, fiam. Jelet. A maga kiérlelt tudása, elmélyültsége és érzékeny figyelme éretté teszi magát e feladatra. Minderre szüksége is lesz. A várakozás ideje alatt meggyőződtem róla, hogy Johannes jó képességű, de felkészültségében észleltem némi hiátust. Kitűnő görög-, német-, latintudás... néha meglepően, de találóan fogalmaz. Gondolkodtam is, hogy közénk való-e? De bevallom, hatott rám... lényében van valami... lefegyverző. Elszánt és meggyőző volt, s végül úgy döntöttem, hogy fölveszem. Szeretném, ha elérnénk, hogy ne a ké-

pesség gögje, hanem a szolgálat szerénysége virágozzék ki benne.

ULFILIAS Megtisztel, atyám, de visszariaszt ekkora felelősség.
APÁT Emelgesse a súlyt, fiam, hogy szokja. Kísérje el Johannest, és ne féljen a tanítástól! Rá fog ébredni, hogy többet tud, mint gondolja. Szédülök, a szemem is romlik... eh, öregszen, fiam...

Az Apát távozik. Ulfiliás közeledik Johannes felé

JOHANNES (szinte némán) Szívverés lelassul. Párolgás megszűnik. Szinte nem lenni. Jó ez a ruha? Nincs testem. Nem vagyok. Nincs én. Nyugalom.

ULFILIAS Kész vagy, testvér?

JOHANNES Igen... azt mondta Simon, hogy itt...

ULFILIAS Simon testvér.

JOHANNES Simon testvér, hogy itt várjak.

ULFILIAS És mire vársz, testvér?

JOHANNES Egy idősebb testvérré, testvér. Itt is kell mondani?

ULFILIAS Elég egyszer.

JOHANNES Akit az Apát úr jelölt ki mellém... nem tudod, ki az?

ULFILIAS Testvér...

JOHANNES Nem tudod, testvér, hogy kit jelölt ki mellém az Apát úr?

ULFILIAS Miért kérdezed?

JOHANNES Simon testvér azt mondta, hogy itt várjak a seniorra.

ULFILIAS Szükségtelen.

JOHANNES Megkérdezhetem, testvér, hogy miért?

ULFILIAS Mert egy ideje már veled beszélsz.

2. jelenet (Töviskompót)

Az ispotályban. Az öreg Márk, Simon és egy Fiú

MÁRK (motyog) Hovatovább oda jutunk, hogy nem jutunk sehová.

SIMON (tüskét húz ki a fiú lábából) Ne rángasd, ki kell szedjem, különben meggyűlik, és akkor fel kell vágni.

FIÚ Jól van, csak mikor húzod már ki? Fáj!

SIMON Krisztus urunknak koronája volt ebből.

FIÚ Krisztus urunk Isten fia volt. Én meg...

SIMON Te meg a szolgálja. Na, kijött!

Johannes és Ulfiliás érkeznek

SIMON Megcsináltam a szobát és az ágyat.

ULFILIAS Köszönöm, Simon.

JOHANNES Gratias. Olyan fáradt vagyok, hogy úgy érzem, nem bírnék enni sem...

MÁRK Ho-hó! Azt nem lehet. Enni kell.

JOHANNES ...és annyira éhes vagyok, hogy aludni se tudnék.

ULFILIAS Akkor vagy álmosan eszel... vagy éhesen álmodsz.

SIMON Nem maradt tegnapi egy kis húsleves, öreg?

MÁRK Ho-hó! Dehogynem! Az kell neked, fiam, gyöngö galambhús. Már hozom is!

JOHANNES Óh, a szentlélekleves!

SIMON és a FIÚ (félnevetnek és összenéznek, hogy ez meg kicsoda?)

JOHANNES Ilyeneket talált ki anyám, hogy egyik. Volt korbácsrésztá és Golgota-torta is. Szentül hittem, hogy ha megeszem a korbácsrésztát, akkor Jézusnak nem fájnak annyira az ütések.

FIÚ És mi volt még?

JOHANNES Júdás-tekerics, Péter-becsínált, töviskompót...

Márk hozza a levest

(A gyerekekhez) Lovagoltál már Isten térdén?

FIÚ (elámulva) Én?... Nem. Te igen?

JOHANNES Aha. Megmutassam, mit csinált? Gyere, ülj ide.

(Ölébe veszi a gyermeket, finoman csipkedti) Orrom-borrom, szájam-bajam, fülem-bülem, arcom-barcom, pillám-billám, seggem-beggem, hasam-basam...

ULFILIAS És mást nem is csinált az Isten, csak csipkedett?

JOHANNES Dehogynem. Megmutatta a Világot. Megkérdezte, hogy tetszik. Én meg mondtam, hogy innen, a térdéről nézve elég jó. A földön nem ennyire. Erre ő megkérdezte, hogy miért, mi a baj. Erre én azt mondtam, hogy a jó lassú, a rossz meg gyors. Sajnálom, mondta ő. És nem tudnád megjavítani? Kérdeztem. Már nem, mondta az Isten. (Elbóbiskol) Már nem emlékszem, hogy csináltam. Rég volt, nagyon rég... már nem emlékszem...

Csend

SIMON (halkan) Johannes testvér...

FIÚ (óvatosan) Alszol? És aztán?

JOHANNES (félriad) És akkor az Isten tüsszentett egyet. Ámen, mondtam én. Nincs neked zsebkendő? Tudod te, milyen viharok támadnak ilyenkor? Fák dőlnek, hidak omlanak... Eh, magamnak nem csináltam semmit, mondta az Isten. Itt ülök a hidegben. Mindig meg vagyok fázva. Még egy párnám sincs, se egy takaróm. Állandóan lázam van... És akkor megfogtam az Isten homlokát, és éreztem, hogy forró. És nincs neked valakid, egy feleséged, aki ilyenkor ágyba dug? Azt is elrontottam, legyintett az Isten...

MÁRK Nem kéne már ágyba dugni?

SIMON Melege van. (A gyerekeknek) Szállj le, nehéz vagy!

JOHANNES ...Volt nekem egy asszonyom. De mikor épp az embert mintáztam... láttam, hogy nem tetszik neki, és mondani akar valamit, rászóltam. Hallgass, ne zavarj, Istenasszony! De ő nem hagyta annyiban. Hát nem látod, hogy olyan hibákat ejtesz, amitől az emberek, amíg világ a világ, nyögni és szenvedni fognak? Erre én csak úgy, az agyagos kezemmel arcul csaptam. Csend legyen! Megütöttél, te Tökéletes? Akkor csinálj egyedül! És összegörnyedt, összegömbölyödött, azóta mint Hold kering az égen. Az idők kezdete óta hordja körbe az én szégyenemet, hogy arcul ütöttem a sáros kezemmel. (Már alig bír beszélni) Az egész világ látja... ott vannak a foltok az arcán... (Ülve elalszik)

MÁRK Fektessük már le!

SIMON Lehet, hogy lázas.

ULFILIAS És nem evett...

3. jelenet (Mosoly)

A kolostor kertjében. Anghelo. Martin elgondolkodva jön

ANGHELO Hozzám beszélsz, Martin?

MARTIN Tessék?

ANGHELO Azt kérdeztem, hogy hozzám beszéltél-e? Az előbb.

MARTIN Mondtam valamit?

ANGHELO Igen, fennhangon.

MARTIN Azt hittem, hogy csak gondoltam...

ANGHELO Hogy tényleg mosolyog, azt mondtad. (Kilépve a helyzetből) Na, még egyszer!

Anghelo felreáll, Jakab érkezik

MARTIN Tényleg mosolyog.

JAKAB Hozzám beszélsz, Martin?

MARTIN Tessék?!

JAKAB Azt kérdeztem, hogy hozzám beszéltél-e?

MARTIN Hozzád?

JAKAB Nem tudom, de azt mondtad, hogy tényleg mosolyog... azt mondtad.
 MARTIN Amikor belép az imaterembe.
 JAKAB Ki?
 ANGHELO Johannes?
 MARTIN Nem Johannes. Az égerfából faragott feszület.
 ANGHELO Az kemény fa. Nem is vetemedik. Mosolyra.
 MARTIN Senki sem imádkozik rendesen. Előbb jönnek, hogy lássák, amikor Johannes belép. Mindenki az ajtót lesi, és közben az Üdvözítő száján csüng.
 ANGHELO Ha Krisztus elmosolyodik, az nem lehet rossz jel... talán kedve telik benne.
 MARTIN Felborult a rend. Még ha könnyeket hullajtana, vagy vért... *(Továbbmegy)*
 JAKAB Összebeszéltek? Mindenki ugyanarról beszél...
 ANGHELO Igen. Te is.
 JAKAB Én, miről?
 ANGHELO Te tudod... *(Otthagya)*
 JAKAB Minek van itt... *(Zavarodottan körbenéz)* ilyen... illata?

4. jelenet (A lexikon)

Az Apát cellájában. Az Apát és Ulfiliás

APÁT Nos, milyennek találja az Apátnő lexikonát? Egyedülálló a maga nemében, nem?
 ULFILIAS Csodálatos munka, atyám. Átfogó, körültekintő, körünk minden tárgyi, szellemi tudása benne van. És rádöbbenem, hogy a szűkszavú, pontos leírás mennyivel hatásosabban jelenít meg, mint az emelkedett, lelkesülten cikornyás szavak.
 APÁT Lassan, Ulfiliás, lassan! Ebben a felismerésben a bírálóit rejtejt éle bujkál. De értem, mire gondol. A felmutatás szerénysége, a felsorolás alázata a tárgyat ékesíti fel! Ez valami új stílus kezdete? Gondolja?
 ULFILIAS Igen, atyám. Mert a Teremtésnek szóló csodálat és a józan megfigyelés arányban áll, és különös bájjal keveredik benne. Úgy tudja leírni még a különböző állati ürülékformákat is, mintha... süteményrecept lenne.
 APÁT *(ingerülten)* Na, ennyi elég! A nők szeretnek a szennyesben turkálni. *(Enyhülve)* De megengedem, néha közelebb kerülnek a nagyhoz, mert a kicsi, a parány szinte a kezükbe simul, szinte odabújik hozzájuk.
 ULFILIAS Minden folyamnak kicsi a forrása...
 APÁT És a nők szeretnek a forrás körül sündörögni.
 ULFILIAS És úgy tudnak együtt érezni mindennel, hogy...
 APÁT ... Hogy nem tudnak különbséget tenni jó és rossz között. Ürüléket és süteményt, már megbocsásson, hogy lehet összehasonlítani?
 ULFILIAS Hát... az alakjuk, formájuk szerint.
 APÁT Ad absurdum!
 ULFILIAS De ha az együttérzés képessége az erkölcsi érzékünk rovására megy, akkor e nemes tulajdonság kárunkra válik...
 APÁT A nők mélyre tudnak hajolni. Gondoljunk a sok mártírra és szentre. De aki túl mélyre hajol, hátat fordít az égnek... *(Kiidulnak a kertbe)* Nagy a szárazság. Az a kis eső, ami esett, csak arra volt jó, hogy fölverje a port.

5. jelenet (Krumpli és szabály)

A kertben. Johannes, Simon, Jakab, Márk

JOHANNES *(felmutat két gumót)* Melyik a krumpli, melyik a kő?
 SIMON Ez a krumpli.
 JOHANNES *(odanyújtja)* Harapj bele!
 SIMON *(kezébe veszi)* Nem, ez a kő.

JOHANNES Érvelés?
 SIMON Kemény és nehéz... és kitörne a fogam.
 JOHANNES *(fölmutatja a másikat)* És ez?
 MÁRK Akkor az a krumpli!
 JOHANNES És ha az is kő?
 SIMON Johannes, azt kérdezted, hogy melyik a krumpli, és melyik a kő?
 JOHANNES Látod, milyen fontos a kérdés helyes föltevése? És hogy győzöttél meg az előbb, hogy melyik melyik?
 SIMON Kezembe vettem.

Ulfiliás érkezik, némán figyel

JOHANNES És ezt miért nem vetted a kezébe, Simon?
 SIMON Mert azt gondoltam, hogy tudom. Ha ez a kő, akkor az a krumpli.
 JOHANNES Se nem krumpli, se nem kő. Agyag. Krumpli formájú agyag.
 JAKAB *(nevet)* Hoppá, Simon! Sárba estél! Hoppá!
 SIMON *(sértetten)* Szórakozol velem, Johannes...
 JOHANNES Nem, Simon. *(A többiekhez)* Ne nevessetek! Az érzékelés felismerésekhez segíti a szellemünket. Az érzékeink viszik a híreket, ők a szellem hírvívői, angyalai.
 ULFILIAS A kérdés zavart meg, Simon.
 JOHANNES Fontos, hogyan tesszük fel a kérdést, mert olyan választ kapunk. Vannak kérdések, amelyek nem azok, aminek látszanak. Az ördög szereti a nyelvtant.
 ULFILIAS Bocssás meg, Johannes, de szabályok nélkül még a szabályokról se tudnánk beszélni.
 JOHANNES Igaz. De van, amikor a szabályok miatt nem tudunk.
 ULFILIAS És akkor?
 JOHANNES Ismernünk kell a szabályokat, és ha kell, túllépni rajtuk.
 ULFILIAS De mikor kell túllépni, és mikor nem?
 SIMON *(diadalmasan)* Erre nincs szabály, testvér!

6. jelenet (Gyom)

Anghelo és Ulfiliás ülnek egy padon

ANGHELO *(kezében egy szál sárga hérics)* Vannak gyomok, amelyeket jóformán nem lehet kiirtani. Milyen szép! És mérgező.
 ULFILIAS Úgy gondoltam, a tanítvány olyan, mint egy kert. Plántálni kell, öntözni kell, nyesni és várni kell... kert az ember... Johannest nekem kell gondoznom... de benne nem tudom megkülönböztetni a virágot a gaztól.
 ANGHELO Johannes nem kert.
 ULFILIAS Valamiért különböznek a dolgok egymástól...
 ANGHELO Még akkor is, ha látszólag hasonlóak. A jó tanítvány segít mesterének. Majd megmutatja neked, melyik melyik.
 ULFILIAS Isten annyi hasonlóságot teremtett, hogy értsük egymást, és annyi különbözőséget, hogy mégse értsük olyan könnyen. Most azt sem értem, miért veled beszélek erről? Nem is ismerlek...
 ANGHELO Mert épp egy gyomot húztam ki a földből. Azért. És néha könnyebb egy idegennek elmondani legtitkosabb gondolatainkat.
 ULFILIAS *(zavartan föláll)* Titkos... idegen? *(Elindul)*

Anghelo egyedül marad, és a távozó Ulfiliás után ugat

7. jelenet (Confessio)

Scriptorium. A szerzetesek írópultoknál állnak, másolnak. Johannes és Ulfiliás

SIMON *Tarassei tus anthropus...* már nem látok egy betűt se...

u ta pragmata... érzem a pirított savanyú káposzta szagát... *alla ta peri ton pragmaton dogmata...* így nem lehet figyelni.
MARTIN Almával. *Solve polluti...*
JAKAB De nehéz a hit, ha az ördög idehajtja a frissen sült töpörtyű illatát.
SIMON *Hoion ho thanatos uden deion...* az alma egy kis levét ereszt...
MARTIN *...habii reatum...* kiolvad a cukor, és egy kissé odakap...
Sancte Johanne.
SIMON Karamellizálódik. *Epei kai Sokratei ephaineto...* hm...
FIÚK (*befutnak*) Héjában sült csicsókával, és van aszalt szilva is. (*Elszaladnak*)
MARTIN Bűdös kölykei...
SIMON Na, én nem kínozom magam tovább. Epiktétosznak már nem fáj az illat.
FIÚK (*befutnak*) Meg olvasztott vaj, sárga, mint a nap. (*Kiszaladnak*)
JAKAB Anyira éhes vagyok, hogy képes volnék Krisztus urunkat is eladni a keresztről.
ULFILIAS Isten ments, Jakab, inkább menj, és egyél!
JAKAB Te nem jössz, testvér? Johannes?
ULFILIAS Majd... nem tudom.

Egyedül maradnak. Ulfiliás tollszárakat hegyez, Johannes olvas. Felfelnéz

Ezeket még befejezem. De te egyél!
JOHANNES (*nem mozdul*)

Csend

ULFILIAS (*nem néz rá*) Sovány vagy.

Csend

JOHANNES Jó ez a csend.
ULFILIAS Jó, igen. Ne rontsd a szemed!

Csend

JOHANNES Már nem is tudok figyelni.
ULFILIAS (*mutatja*) Itt hosszában egy kicsit bemetszem, hogy jobban megszívja magát. Így nem kell annyiszor mártani.
JOHANNES Az jó...

Csend

ULFILIAS Közben tudok figyelni...
JOHANNES Nem szóltam...
ULFILIAS Úgy vettél levegőt, mint aki mondani akar valamit.
JOHANNES (*nézi Ulfiliást, hallgat*)
ULFILIAS Eltűnsz... napokig nem tudok beszélni veled... nem tudom, merre kószálsz...
JOHANNES (*hallgat*)
ULFILIAS (*nem állja a tekintetét*) Ne nézz így!
JOHANNES (*lehajtja a fejét*) Istenem! Nem nézek. Azt hiszem, jobb, ha megyek.
ULFILIAS (*fölugrik*) Itt maradsz! (*Megragadja*) Nem mész sehová! (*Kétségbeesve*) Milyen törekeny vagy... milyen csenevész.
JOHANNES (*megbántottan*) Nem vagyok csenevész.
ULFILIAS Hát nem! (*Idegesen járkal, hirtelen megáll, Johannesre mered*)
JOHANNES (*rémülten*) Ulfiliás, testvér, hadd menjek... (*Elindul*)
ULFILIAS (*eláll, Johannes arcába*) Johannes, mit akarsz te tőlem?!

JOHANNES (*alig hallhatóan*) ... Semmit...

ULFILIAS Nem igaz! Ne hazudj! Mit keresel te itt?!

JOHANNES Vártam, hogy majd megkérdezed...

ULFILIAS Hogy?

JOHANNES ... Hogy mi hozott Fuldába. De nem mertem elmondani...

ULFILIAS Ülj le! Hallgatlak. Nyíltan beszélj velem! Titkolsz valamit. Ki az apád, ki az anyád, hogy hívnak?

JOHANNES Apám görög.

ULFILIAS Azt hittem, angol vagy.

JOHANNES Anyám szász, de ő már gyerekkoromban meghalt. Én Angliában születtem.

ULFILIAS Jó... amit titkolsz előlem, azt akarom hallani!

JOHANNES (*küszködik a szavakkal*) Elárultam valakit, elhagytam... egy nőt... meg akartam szabadulni tőle... illetve nem akartam, csak meg kellett szabadulnom tőle, (*Zavartan*) aki valaha... én... egyszer...

ULFILIAS Egyszer?

JOHANNES ...aki egyszer megnézte a tenyeremet, és azt mondta: kettős életrajz van, de mindkettő rövid. Ahol viszont a két rövid véget ér, ott kezdődik egy harmadik. Ez életed harmadik szakasza. Haláloed után is élni fogsz. (*Ulfiliásra néz*) Híres leszek.

ULFILIAS Híres... tovább!

JOHANNES Azt súgta nekem, hogy el kell válnunk... Menj, ha menni akarsz! Vedd úgy, hogy meghaltam. Ha bizsereg a talpad, és össze akarsz nyálazni minden titkos pergament, amire valaha betűket róttak, akkor menj! De néha nézz a lábad elé is, mert lehet, hogy ott van, amit keresel. És lassan tűnni kezdett, azt hittem, még visszanéz, de nem... aztán egyre kisebb lett, aztán már nem maradt más, csak egy folt... egy leheletnyi homály... aztán már az sem...

ULFILIAS (*csendesén*) És most itt vagy, nyálazod a kéziratokat, és meggyónod nekem ezt a leheletnyi homályos foltot... ami fönny kering az égen, igaz?

JOHANNES (*alig hallhatóan*) Az a folt az én lelke van, itt.

ULFILIAS Bámulatos, fiam, hogy tudsz hazudni! De ezzel a zavaros mesével engem nem veszel le a lábamról. Ha most nem adsz egyenes választ, addig verlek, amíg az igazságot a vér mossa ki a szádból!

JOHANNES Félek, testvér, megijesztesz...

ULFILIAS (*fojtott dühvel*) Miféle nőről beszélsz te itt?! Nincs itt semmiféle nő!

JOHANNES De van, Ulfiliás, de van!

ULFILIAS Ki ez a nő, hol ez a nő, ez a jósnő, ez a homály, ez a folt? Képzeld az egészt!

JOHANNES Nem... nem egészen! Testvérem, könyörgöm!

ULFILIAS Mi az, hogy nem egészen?! A rohadt életbe!

JOHANNES Azt hittem, érted...

ULFILIAS Mit kellene még értenem?!

JOHANNES Nem tudom másként mondani, ez az igazság!

ULFILIAS Miféle igazság? (*Megüti*) Na, tűnj el, mert nem akarlak jobban bántani! Tűnj el!... Menj már!

Johannes rémulten, de könnyek nélkül, gyorsan távozik

A szemembe hazudik! (*Földhöz vágja a tollakat*) És közben, mint egy angyal!... Uramisten! Mit művelek én itt? Mi ez a düh bennem... ez a tehetetlenség? Megbolondulok ettől a kis fauntól... huh! (*Próbál lenyugodni*) Apát uram! Johannes novícius előmeneteléről azt tudom mondani, hogy... ez egy angyal... egy útszéli kölyök, aki az árokparton tanulta az igét! Aki mindenkit elbűvöl. Engem is. Johannes novícius értelmes, gyors felfogású. Ez a fiú kézzel-lábbal elmélkedik. Az esze, mint a gyémánt... a fején az a szalmacsutak, ha rásüt a nap, mint a glória. A képzelete élénk... ez egy képzelgő, aki úgy összekever mindent, hogy... engem, engem kavart föl! Mentsen föl, atyám, mert én nem va-

gyok alkalmas! Miért nekem kell ezt a hancúrozó lidércet megfékezni?! Nevelhetetlen, alakíthatatlan! Ő alakít engem. Ő alakít mindent. Az alkata napról napra változik, alakul... kiadós táplálékra van szüksége, de keveset eszik, és sokat beszél. Na, beszéljünk világosan! Az elméje, a viselkedése, egész alkata rendkívül vonzó. Mintha a Teremtő nem döntötte volna el, mit akar belőle gyúrni. De hogy ez miben nyilvánul meg? Nem tudom... talán a mozdulatai, csenevész vállai... az álla finom vonala? Nem tudom. Egész lény a törekenység és az erő különös keveréke. Istenem! És a növendékek csapatban mennek utána... mert őket is elbűvöli, atyám. „Johannes, mutasd meg a görög *th-t!*” És egyszer csak azt látom, hogy mindenki egymás szájába bámul, a nyelvüket öltögetik, és nézik, hogy hogyan kell...görög *th-t* mondani. A nyelvért így a foga közé teszi, miközben kimondja, és valami olyan elragadó puha *th-t* gurít ki, mint egy barack... úgy értem, Johannes, atyám. Napokig tudnám nézni, hogy le se hunynám a szemem. De ha lehunyom is, látom, minden más képet kitorlól, mindent elhomályosít. Mert úgy kínálja magát, mint egy tál gyümölcsöt, a következő pillanatban meg úgy villantja elő magányát, mint egy éles pengét. És úgy tud hazudni, mint a vízfolyás. Bocsánat, atyám... élénk a képzelete, úgy járkal a képzetesből a materiálisba, ahogy a levegő áramlik ki-be azon a finoman metszett száján, akaratos alsó ajkán. Istenem! „Ki kell irtani a pogány mētelyt Krisztus kertjéből...” De hogyan? Nem gyűjthetem föl a kertet. Ő gyűjt föl engem. Mentsem föl, kérem! Johannes novícius kitűnően halad, fejlődése bámulatos, de ez nem az én érdemem. Biztos zokog valahol... utánamegyek... és lecsókolom szájáról a vért.

8. jelenet (Ámokfutás)

Johannes és Anghelo egy sarokba húzódnak

JOHANNES Mozdulni se merek... tombol. Félek... Mindent elkövettem, hogy ne ismerjen fel... de közben... hogyhogy nem ismer fel? Hát nem emlékszik? Nem emlékszik semmire? Azt mondta, mit mondta, sziszegte, köpte, nincs itt semmiféle nő... Saját csapdámba estem.

ANGHELO Megperzselted, azért nyüszít. Azt hitte, hogy a test ördöge: mese. Hogy a kísértés: szörnyek felvonulása. Most érzi édes kínjait. És nem érti, mi történik vele. *(Mellékesen)* Ez a seb itt nagyon izgató. És minden csepp vérért, amit vesztettél, vezetelni akar. Nem tudja, hogy az én szárnyaimon akadtál fönn. Most egy darabig ne mutakozz! Tűnj el!

Ulfiliás üzötten járkal a kolostorban, Johannest keresi, összeütközik Jakabbal

JAKAB Nézz oda, hát felborítod az embert!
 ULFILIAS Bocsáss meg!
 JAKAB Hova rohansz, Ulfiliás?
 ULFILIAS Nem láttad Johannest?
 JAKAB Veled láttam.
 ULFILIAS Most nem láttad?
 JAKAB Valami baj van?
 ULFILIAS Nem, semmi...

Márk jön

Az a seb nem feltűnő. Az a feltűnő, ahogy én, mint egy kopó, mindenhova beszagolok. *(Márkhoz)* Öreg, elnyelhet valakit a föld?

MÁRK El, fiam. Két esetben. Hogyha halott ugyebár, vagy ha valakinek útjában áll. Mert akkor szintén halott lesz.

ULFILIAS Halott? Isten ments!

Fiúk jönnek nevetve

1. FIÚ Az a legjobb, amikor az ördög varrja a reverendát...
 2. FIÚ ...kiugrott a túvel az ablakon, elszaladt a kert végibe...
 1. FIÚ Ulfiliás, nem láttad Johannest?
 ULFILIAS Mi?!
 2. FIÚ Azt mondta, hogy ma befejezi az ördögös mesét.
 ULFILIAS Ördögös mesét... azt elhiszem. Ha látjátok, nekem is szóljatok!
 3. FIÚ Hol leszel?
 ULFILIAS Nem tudom...
 3. FIÚ Akkor hogy szóljunk?

A fiúk elszaladnak

MARTIN Mit csinálsz, testvér?
 ULFILIAS Sebösszehúzózt keresek.
 MARTIN Bocsáss meg, de miért nem szólsz?
 ULFILIAS Most szólok.
 MARTIN Mire kell?
 ULFILIAS Ne kérdezz, kérlek... kell!
 MARTIN Nem kérdezek. Tessék.
 ULFILIAS Köszönöm.

Anghelo, Ulfiliás elé áll

ANGHELO Úgy rohangálsz ezzel a tinktúrával a kezekben, mint-ha haldoklónak vinnéd. Összetörted az összes tollat, holnap egyetlen darab sem lesz... Kísértetet látsz ott is, ahol nincs, és közben nem látsz a szemedtől. Nem akarsz az Apát úrhoz rohanni, hogy lekentél neki egyet? Miért? Mert nem értettél valamit? Fölvered az egész kolostort. A harangokat nem akarod meghúzatni?... Kicsit felrepedt a szája széle. Nyagon jól áll neki.
 ULFILIAS Hol van?!
 ANGHELO Ott áll.
 ULFILIAS *(odalép Johanneshez)* Sajnálom, Johannes.
 JOHANNES *(félrehajtja a fejét)* Nem haragszom.
 ULFILIAS Hadd töröljem le. Ez meg összehúzza...
 JOHANNES Nem komoly.
 ULFILIAS Nem csíp?
 JOHANNES Az a jó, ha csíp, nem?
 ULFILIAS Igen. Ha egy kicsit fáj.
 JOHANNES Fáj egy kicsit.
 ULFILIAS ... Szeretlek.
 JOHANNES *(alig hallhatóan)* Jaj, ne!

9. jelenet (A némaság)

Az Apát cellájában. Az Apát, Johannes és Ulfiliás

APÁT Johannes testvér! Merész állításainak híre eljutott hozzám. Nem vagyok ellensége az újszerű gondolatoknak, de nekem mint Abbasnak, aki a közösségért felelős vagyok, gyomlálnom kell. Nem vágok ki minden hajtást, de arra ügyelnem kell, hogy a gaz ne verje fel a kertet. Nem vagyok tévedhetetlen. Sem súly, sem mérték. Csak a mérleg nyelve. És ezt alázatos szívvel fogadom. *(Dühödten)* Azt állítja, hogy érzékeink, amelyek oly sokszor megcsalnak minket, a szellem hírvivői, angyalai?! És hogy Isten szfinx? Egy szárnyas nőstény?!

Johannes hallgat

Hallgasson! És milyen bizzar megállapítás az, hogy Jézus nem írt, hanem ment és beszélt. Burkolt szembeállítás az Krisztus Urunknak és a Katolikus Anyaszentegyháznak. Az alapokat

nem kérdőjelezhetjük meg, Johannes. Tisztelnünk kell értékeinket és hagyományainkat. És ragaszkodnunk kell hozzájuk.

JOHANNES Igen, atyám...

ULFILIAS Johannes testvér!

APÁT Hallgasson! Több alázatot, fiam, és kevesebb Johannest! Góg és hiúság! Gondolkozzon! Nem a hellén agorán, hanem a Katolikus Frank Birodalom szívében vagyunk. Szigorú hallgatást, némaságot parancsolok. Amíg én jónak látom. Elmehet, fiam. *(Ulfiliashoz)* Maga maradjon!

Johannes némán távozik

(Hangot vált) Na, ne vágjon már olyan ijedt képet, nincs semmi baj... Beszéltem az érsek úrral, aki minden kétségemet eloszlatta. Úgy véli, hogy Johannes lelkesítő hatása testvéreire elvitathatatlan, és ha hitbéli elkötelezettsége is szilárd, úgy lehet, hogy ő a nép embere. Pappá kell szentelni, és a nép közé kell küldeni. Adjunk neki egy kis nyájat, lássuk, hogy terelegeti. Az, hogy a Teremtésre helyezi a hangsúlyt... nos... Istenről szellemesen, kedvesen és metaforákban gazdagon beszél. Nem gondolkodó, beszélő pap. Szfinx... látszólag meghökkenítő hasonlat. De találó. És a szárnyas szfinx a kerubok rokona. Érti?... Pappá kell szentelnünk. ULFILIAS Érttem, atyám.

10. jelenet (Ellés)

Az istálló előtt. Johannes, Jakab, Simon, Martin, Márk és a fiúk

JAKAB *(az istálló falának dőlve sír)* Én nem tudtam... én nem tudtam, hogy ez ilyen!

1. FIÚ *(bent)* Ugrott egyet!

MARTIN Alig áll a lábán, és már hogy szökken!

2. FIÚ Martin testvér, de rögtön lábra állt.

MARTIN Persze hogy rögtön lábra állt... de alig állt a lábán.

SIMON *(bent)* Menjetez arrebbr egy kicsit!

MARTIN *(beszól)* Útban vagytok, nem halljátok?

1. FIÚ Most mit csinál?

SIMON Mosdatja!

3. FIÚ Simon, nézd, fehér folt van a homlokán!

1. FIÚ Milyen szép szeme van.

3. FIÚ Legyen a neve...

2. FIÚ Viking!

1. FIÚ Nem, az nem jó, az ellenség.

Ulfiliás érkezik

ULFILIAS Márk testvér, te is itt vagy? Már a gyerekekkel tartasz?

MARTIN Ha engem is közéjük számolsz, fiam?

ULFILIAS Bocsáss meg, Martin, téged nem láttalak. Mi ez a nagy izgalom?

MÁRK Ho-hó!

MARTIN Nehéz ellés volt, fiam.

ULFILIAS Megvan a csikó? Miért nem szóltatok?

JAKAB Hát ha szólni tudtunk volna...

MARTIN Na, az a helyzet, fiam, hogy megindult az ellés, de mégse jött a csikó!

JAKAB És akkor megérkezett Johannes... ránézett a kancára, és azt mondta, hogy fordítva fekszik a csikó, ki kell húzni.

MARTIN Bevallom, akkor én kijöttem.

JAKAB És akkor Johannes azt mondta, Jakab, gyorsan hozz kötelet, és én rohantam, és hoztam.

1. FIÚ *(mutatja)* Így kellett volna neki, fejjel előre...

JAKAB Nem fordult meg időbe... az a kis barom!

3. FIÚ A hátsó lábaira kellett kötni a kötelet, és...

JAKAB És akkor Johannes nagyon lassan elkezdte húzni a csikót, és akkor... elszakadt a hurok *(Bóg)*, amit én adtam...

ULFILIAS És Johannes?

JAKAB Azt mondta, hogy ne sírjak, hanem sodorjak, ha látni akarom, ahogy szökell...

ULFILIAS És láttad, Jakab?

JAKAB *(keservesen zokog)* Láttam!

FIÚK Láttuk, láttuk, láttuk!

ULFILIAS És hol van Johannes?

MARTIN Kiküldött minket, hogy a kancának nyugalma legyen.

ULFILIAS Megnézem.

Johannes lép ki az istálló ajtaján

FIÚK Hadd nézzük meg!

JOHANNES Nagyon csendben, és csak messziről.

Bemennek az istállóba. Simon és az egyik gyerek az ajtóban beszélgetnek. Johannes fáradtan áll

ULFILIAS Honnan tudtad, hogy mit kell tenni?

JOHANNES Nem tudom... nem volt időm gondolkozni.

ULFILIAS Csatakos vagy, csupa vér...

JOHANNES Hol?

ULFILIAS Még a homlokod is véres...

JOHANNES Nem számít...

ULFILIAS *(megtörli a homlokát)* Itt, J o h a n n a... meg itt...

Johannes a neve hallatán, az érintéstől és az átélt izgalomtól eszméletét veszti

Simon! Vízet gyorsan! Hozzatok vizet!

Simon fölkap egy vödört, és hozza

Köszönöm... Menjetez! Csak kimerült... Nincs semmi baj. Menjetez, menjetez csak!

Bemennek az istállóba

ULFILIAS *(karjában tartja Johannest)* Johanna, hallasz?

JOHANNES *(lassan magához tér)*

ULFILIAS *(ítatja)* Jobban vagy?

JOHANNES Mi történt?

ULFILIAS Látsz engem?

JOHANNES Te vagy az... Ulfiliás?

ULFILIAS *(szorosán öleli)* Én... Nincs semmi baj. Maradj így! *(Csendesen)* Bocsáss meg!

11. jelenet (Erény és vétek)

Az Apát egyedül

APÁT Erény és vétek... Megszegte némaságát. Ez vétek. De megmentette a csikót. Ez dicsérendő. Az erény feltétele a vétek volt. Vagyis a megszólalás. De milyen? Kivételes helyzetben, erős érzelem következtében... Mégis engedetlenség történt. De ami ennél is fontosabb! Erény forrása nem lehet vétek! Hova is jutnánk?... Az a vemhes kanca felbolygatta a kedélyeket. A vér látványa, a csikó szeretetreméltósága... Na, most kell megfognom a gyeplőt, mert még elszabadul a ménés! Igen, igazságtalan voltam hozzá, igazságtalan, hogy eddzem a lelkét... és az az érzésem, ez a fiú olvas a fejében... és még ezt is érti. Igazság? Eh! Na, megnézem én azt a csikót!

12. jelenet (Gyanú)

Jakab és Martin

JAKAB *(titkolt izgatottsággal)* Martin, kérdezhetek valamit?
MARTIN *(kedvetlenül)* Kérdezz!
JAKAB Te, észrevetted, hogy... Johannes ...tudod?
MARTIN *(türelmetlenül)* Ki? Mit tudok?
JAKAB Hát... Johannes.
MARTIN A, ja. Mi van veled?
JAKAB Hát ez az!
MARTIN Mi, ez az?
JAKAB Észrevetted, hogy ez a Johannes...
MARTIN Mit, ez a Johannes... észrevettem, igen, észrevettem, és nem szeretem az ilyesmit. Nyögd ki, mit akarsz?
JAKAB *(önkéntelen csodálattal)* Olyan szép!
MARTIN *(lekicsinylőn)* Szép.
JAKAB *(elszégyenli magát)* Ja... persze.
MARTIN Téged is megbolondít?
JAKAB Engem? Engem nem. De igazad van, Ulfiliast megbolondítja.
MARTIN Ha hagyja magát...
JAKAB *(rávágja)* Hagyja! Láttam tőle kijönni Johannest.
MARTIN Az tilos!
JAKAB Hát ezt kérdezem én!
MARTIN Vigyázz, Jakab, hogy mit beszélsz! Ha csak a gyanú árnyéka fölmerül... honnan láttad te kijönni?
JAKAB Mondom. Ulfiliás cellájából. Johannest láttam kijönni a hajnali imádság előtt. Tudod, felfáztam, és sokat járok ki vizelni... és akkor láttam.
MARTIN Nem láttál te semmit. Ha meg láttál, akkor viszont jelentened kell! *(Otthagya)*
JAKAB Óh, Istenem, de hát láttam, láttam!

13. jelenet (Kivetkőzés)

Éjszaka. Ulfiliás egyedül. Majd Johannes, később Anghelo

ULFILIAS *(kínlódva)* Uram! Mit csináljak ezzel a kaméleonnal? Megnyitotta a testem ez a csodálatos cafka, ez a hetéra... de közben kánpadra von. Arra kényszerít, hogy hallgassak... vagy beszéljek, de akkor elárulom őt... és magamat is! Nyeljem le a nyelvem? Ez a kis mocsok ragyog, mint a szén. Parázs, amin az én lelkemet égeti... Ő a nagy ígérlet, a legjobb novícius egész Fuldában. Csakhogy nem az, aki. Szerelme mindent elsöpör... engem is. Nem tudja, mit cselekszik! Vagy tudja? Nem tudom, nem tudom!
JOHANNES *(suttog)* Nem alszol...
ULFILIAS Nem tudok.
JOHANNES Nyugtalan vagy.
ULFILIAS És te?
JOHANNES Arra ébredtem, hogy hiányzol.
ULFILIAS Johanna!
JOHANNES Amikor veled vagyok, akkor is hiányzol.
ULFILIAS *(fojtott dühvel)* Tudod, mit kellene tennem? Mit kellett volna már rég megtennem? Azt mondanom az Apát úrnak, ez a Johannes Anglicus, a mi büszkeségünk, akit húsvétkor pappá szentelünk, aki pusztá tekintetével megolvasztja a vödörbe fagyott vizet, akire rámosolyog Krisztus a feszületről, ez a Johanna egy álruhás nő, egy boszorkány, egy angol cafka, és ez a Johanna az én szeretőm! Ezt kellene mondanom! Ezt!
JOHANNES Könyörgök, ne!
ULFILIAS Menj el!
JOHANNES A felszentelésem előtt menjek el? Bizonyosságát adtam, hogy méltó vagyok rá.

ULFILIAS Bizonyosságát... valaminek. Angyalinvázió, jelenések minden sarokban, olvad, felgyullad, repül minden!
JOHANNES És ez nem elég?
ULFILIAS Több mint elég! Még sok is, Johanna! Még sok is!... Én megyek el! Én! *(Letépi magáról a szerzetesi ruhát. Johannes megpróbálja lefogni, de Ulfiliás fékezhetetlen)* Elég volt! Ne nyúlj hozzám! Nem akarom! Nem érted?! Én megyek el! Én! *(Elindul kifelé)*
JOHANNES Fordítsd vissza, Istenem!
ULFILIAS *(elkínzott arccal visszanéz)* Ki vagy te?!
JOHANNES Johannes Anglicus...
ANGHELO ...és ezen a néven Róma leendő püspöke, Johannes Anglicus pápa.
ULFILIAS *(megsemmisülten)* Uramisten!

Vége a második felvonásnak

III. FELVONÁS

1. jelenet (Déli kapu)

Róma Déli kapujában. Anghelo és a fiatal Thomas várakoznak. Johannes közeledik papi öltözetben, számárháton

THOMAS *(elé áll)* Uram, azt hiszem, téged kereslek.
JOHANNES Engem?
THOMAS Azt hiszem.
JOHANNES Ha nem tudod, kit keresel, akkor hogyan keresed?
THOMAS Tudom, kit keresek, csak nem ismerem.
JOHANNES Ha nem ismered, hogyan fogod felismerni?
THOMAS Jelekből.
JOHANNES Értem.
THOMAS Az arcod szelíd...
JOHANNES Igazán?
THOMAS *(mintegy mellékesen)* It's kind and gently.
JOHANNES *(önkéntelenül)* Oh, thank you.
THOMAS *(gálánsan)* My pleasure.
JOHANNES Akkor most én kérdezek. Te ki vagy?
THOMAS Én vagyok az, aki felismerlek.
JOHANNES Hogy kerültél ide?
THOMAS Rómába eladtak... hozzád angyal küldött. A rómaiak szeretik a szőke angol fiúkat... de engem Istennek ajánlottak, papok vettek meg... az angyal...
JOHANNES Az angyal?
THOMAS ... Csak úgy ott állt.
JOHANNES Nem beszélt. Mégis mondott valamit...
THOMAS Igen, azt mondta:
A szent szék üresen áll,
Várd a Déli Kapunál!
Szelíd arcút keress,
Földedről jön, föld felett!
JOHANNES És ha tévedsz?
THOMAS Az arcod szelíd, angol vagy, és nem a lábodon jöttél. *(Anghelóra mutat)* Most is ott áll... és téged néz. Te vagy az, Johannes Anglicus!
JOHANNES Én vagyok.
THOMAS *(lehajítja a fejét)* És sírást hallok minden éjjel az oltár mögül.
JOHANNES Nem fogsz többé. Vezess, Thomas... menj előttem!
THOMAS Így hívnak.
JOHANNES Tudom. Isten nevében!
THOMAS Follow me, my lord!
JOHANNES I will follow you.

Thomas, Johannes és Anghelo elindulnak a város felé

2. jelenet (Romokban)

Róma, külváros, kocsmá előtt. Késő este. Ulfíliás részegen bukdácsol.
Aemília követi

ULFILIAS A ribanc! A kurva!
AEMILIA Igen, az vagyok. És?
ULFILIAS Aemília, minden nő ribanc?
AEMILIA Nem, fiacskám. Nem minden nő. De én történetesen az vagyok. Ez a hivatásom. Miért? Te talán szent vagy?
ULFILIAS Nem, tiszteletre méltó kurva hölgyem, én sem vagyok az.
AEMILIA Ugye? Nem tudsz te engem meglepni semmivel. Mit is mondtál, mi voltál?
ULFILIAS Szerzetes voltam, Aemília. Szerzetes.
AEMILIA Édes istenem, hogy nézel ki? Állj már föl! Mi ez, vér?
ULFILIAS Nem az én vérem. Krisztus vére. *(Mint egy gyerek)*
Aemília, hogy tud így fájni... mikor egy karcolás sincs rajtam.
AEMILIA De az is van, kincsem, de úgy látom, neked nem az fáj. Majd elmúlik.
ULFILIAS Nem múlik el.
AEMILIA De elmúlik. Minden elmúlik. Na, megyek.
ULFILIAS Hova mész? Ne menj még!
AEMILIA Megyek a Megváltóhoz. Az angolhoz.
ULFILIAS Milyen angolhoz?
AEMILIA Nem hallottál Johannesről? Padre Giovanniról?... Egész Róma erről beszél.
ULFILIAS De hallottam... Te keresztény vagy, Aemília?
AEMILIA Nem, de még lehetek. És azt mondja, feloldozásra nekem is szükségem van. Meghallgatja az embert. És meg is érti.
ULFILIAS *(maga elé)* Csak én nem értem őt...
AEMILIA Azt is mondta, hogy háború lesz... menjek a táborba, és vigyem az örömhíreket a katonáknak.
ULFILIAS Milyen örömhíreket?!
AEMILIA Az evangéliumot... ami a testembe van írva.
ULFILIAS A testedbe...
AEMILIA Igen. Mert a szerelem megerősíti a hitüket.
ULFILIAS *(főljajdul)* Nem!
AEMILIA Gyere, elviszlek hozzá.
ULFILIAS Nem, Aemília, én nem mehetek... én nem mehetek oda. Én vagyok az egyetlen ember egész Rómában, aki nem gyónhatok neki.
AEMILIA Miért? Talán embert öltél? Vagy mi?

Lucius kilép a kocsmából

LUCIUS Imááádom!
AEMILIA Mit üvöltesz? Mit nem imádsz, te szitaseggű?
LUCIUS Óppardon! Üzlet?
AEMILIA Nem látod, hogy... elesett?
LUCIUS El is esett? Vagy csak elesett? *(Nevet a saját poénján)*
ULFILIAS Hova menjek?! Aemília...
LUCIUS Ha el akarod veszíteni a szüzességed, akkor erre lakom... ha el akarsz veszni, akkor meg azt csinálsz, amit akarsz... úgylis elveszel.
ULFILIAS El...
AEMILIA Menj már a fenébe, Lucius, unlak.
LUCIUS Fenéke? Na, addio, és még egyszer addio, szentjeim. Röpülök, mint egy arkangyal. Ez az!... megvan a jelmezem, anyagoknak fogok öltözni, nagy fehér szárnyakkal! Vagy legyen inkább közönséges hattyú?
AEMILIA Hattyú, fiam, mert akkor a seggedet is riszálhatod.
LUCIUS Na jó, megyek. *(Odavetve)* Tetszik nekem ez a fiú.
AEMILIA *(dobbant)* Sicc!
LUCIUS Óppardon... *(Eltipeg)*
ULFILIAS Aemília, ha tudnád, belesápadnál... de még neked se mondhatom el.

AEMILIA Akkor sírd az ölembel!
ULFILIAS Az öledbe... úgy érted?
AEMILIA Ahogy akarod, lehet így is, úgy is.
ULFILIAS Így is, úgy is. Csak így, ilyen könnyedén... én ebbe belehalok.
AEMILIA Nem ebbe fogsz, kicsim, belehalni, hanem ha nem szerzed meg, amire vágyasz.
ULFILIAS Aemília, én egész életemben azt gyakoroltam, hogy lemondjak a vágyaimról.
AEMILIA És nem sikerült.
ULFILIAS Nem.
AEMILIA Akkor talán fölhagyhatnál végre ennek gyakorlásával.
ULFILIAS Aemília, imádkozz értem!
AEMILIA Én? Na, isten veled, szentem.
ULFILIAS Megteszed?
AEMILIA Megpróbálhatom. Miért ne? *(Elindul)*

Anghelo és Sir Owen érkeznek

ANGHELO Uno momento, Donna Aemília!
AEMILIA *(meglepetten visszafordul)* Igen? Találkoztunk már valahol?
SIR OWEN Asszonyom...
ANGHELO Ha nem tévedek, az angolok templomába tart.
ULFILIAS Mindenki... mindenki, csak én nem!
AEMILIA Honnan veszi, uram, hogy odatartok?
ANGHELO Ide érzem, ahogy illatozik a lelke, a gondolatra is, hogy mehet hozzá... ahhoz az elbűvölő, ifjú istenhez. *(Karját nyújtja Aemíliának)* Megengedi, hogy elkísérjem a templom kapujáig?
AEMILIA *(belekarol)* Megengedem, bülbülszavú ismeretlen. *(Elindulnak)*
ULFILIAS Mindenki... csak én nem!

Sir Owen észreveszi Ulfíliást

SIR OWEN Ulfíliás... te vagy az, fiam?
ULFILIAS Sir Owen, hogy kerül ide?... Nem szabadna így látnia...
SIR OWEN Hogy kerülsz te ide? Állj föl, fiam! Mi történt? Valami baj van?
ULFILIAS Nem... nincs semmi baj, semmi csak... ittam. Sokat ittam.
SIR OWEN Te, fiam... hogy lehet az?
ULFILIAS Hogy lehet...
SIR OWEN Tudsz valamit az én Johannámról?
ULFILIAS *(durván)* A maga Johannájáról... igen, tudok valamit a maga Johannájáról.
SIR OWEN Hál' istennek.
ULFILIAS Az is sok. Túl sok, és még így is milyen keveset tudok... a maga Johannájáról... aki nem Johanna többé.
SIR OWEN Mit beszélsz?! Ne gyötörj, fiam!
ULFILIAS Nyugodjon meg, Sir Owen, él.
SIR OWEN Azt is tudod, hogy hol van? Hol van most?
ULFILIAS Most? Nem tudom. Sosem tudom, hogy színházba ment, misét celebrál, gyóntat, könyvtárban van, vagy halottnál, szülésnél, ispotályban... előadást tart, szervezi a város védelmét, esetleg sáskát üldöz... Nem tudom. Bujkál előlem. A szerelme elől.
SIR OWEN Itt van Rómában...
ULFILIAS Itt. De még mennyire!
SIR OWEN Tíz éve nem láttam a lányomat... Utoljára Konstantinápolyból kaptam tőle levelet, annak is már több mint egy éve. *(Döbenten)* Hogy érted, hogy nem Johanna többé?
ULFILIAS Úgy, hogy nem Johanna, hanem Johannes... Giovanni. János. Jan. Janus.
SIR OWEN Ulfíliás... ezek férfinevek...

ULFILIAS Igen, ezek férfinevek... Sir Owen... de én szeretem őt... őt, aki eltaszít, és közben magához láncol, apám! Ebből nincs kiút. Először Mainzban találkoztam vele – emlékszik? –, akkor még szinte kislány volt... aztán utánam jött, megjelent Fuldában. És újra elbűvölt. Apám, én nem ismertem a test ördögét. Azt ő mutatta meg nekem. A kísértés csodálatos volt, felgyújtotta bennem a vágyat, az éget szüntelenül... iszom, apám, de akkor még jobban fáj... úgy fáj! (*Keserűn nevet*) „A szerelem megerősít a hitünkben”, de engem kiforgatott a hitemből. Őt meg bíborossá szentelik. És még az is lehet...

SIR OWEN Mi, fiam?

ULFILIAS Hogy ő lesz Róma püspöke!

SIR OWEN A pápa!

ULFILIAS Őszentsége, a római pápa. A katolikus egyház főpapja.

SIR OWEN Uramisten, mit beszélsz? Részeg vagy... Az én bűnöm, az én bűnöm. Mea culpa, mea maxima culpa. Fiúnak neveltem. Nem vettem új asszonyt magam mellé... átkozott betűvetés. De kiszekélta belőlem, hogy tanítsam. Az én ostoba fejem, az okoskodásaim... ahelyett hogy férjhez adtam volna.

ULFILIAS Mindig azt mondja, hogy nem saját akarata, hanem az isteni szándék szerint cselekszik. És könyörög, hogy ne hagyjam el, hogy nem akar elveszíteni. Nem tudom, mit gondol... közben én vesztettem el őt.

SIR OWEN Majd én beszélek vele. Én vagyok az apja.

ULFILIAS Hiába beszélne vele, Sir Owen, megy előre, mint egy megszállott. Azt mondja, erre teremtette az Isten. Nincs ünnep, gyerekből, maszka vagy lakoma, ahova ne hívnák. Emeli az est fényét. Dicsérik a gesztusait, a járását, aranyszájúnak is mondják, mint Szent Jánost. Imái terjednek kézzől kézre. Áh!... se vége, se hossza, apám. Csak én nem tudom, hogy mit csináljak... hova menjek?

SIR OWEN Le kéne feküdnöd, fiam, el vagy gyötörve.

ULFILIAS El. Segítsen, apám!

SIR OWEN Kapaszkodj belém, erősen!

ULFILIAS Nehéz vagyok. Nehéz a szívem. Minden nehéz.

SIR OWEN Bíz csak rám. Majd én. Majd én beszélek vele.

ULFILIAS Késő... késő.

3. jelenet (Johannes előadása)

Domboldal. Az érdeklődők tábori székeket, ülőalkalmatosságokat hoznak. Távolabbról három magas rangú pap és Anghelo figyelik Johannest

JOHANNES Isten hozott benneteket! Azt gondoljátok, hogy azt fogjátok tőlem hallani, amit szeretnétek... vagy valami mást. Csináljatok ott helyet! – Senora Martialis, Tiberius bácsi, üljete le! A lábuk elfáradt, a fejük még nem. (*Nevetés*) Marcellus, gyere előrébb, itt még van hely. – Azt remélték, hogy megválaszolom a minket újra és újra feszítő nagy kérdéseket. Az első keserű pirula következik. A nagy kérdésekre nincs egyszerű válasz... Figyeljétek meg, elménk két dolgot nehezen tud befogadni és megérteni. Azt, hogy valaminek vége van, és azt, hogy nincs vége. Hogy véges, hogy végtelen. Mintha valami teremtő bölcsesség eltakarná előlünk a végleteket, nehogy megháborodjunk.

Lucius érkezik egy kecskével

Lucius, túlbecsülsz. Nem tudok az állatok nyelvén.

LUCIUS (*affektálva*) Padre Giovanni, az előadás nyilvános, neem? És ez tudomásom szerint azt jelenti, hogy bárki eljöhet, neem?

JOHANNES De, Lucius, deee. De te zavarod az előadást és a hallgatóságot is. Menj haza, aludd ki magad! A kecske maradhat. (*Nevetés*)

KANONOK Johannes Anglicus!

JOHANNES Kanonok uram, megtisztel a jelenlétével.

KANONOK Azt mondd, nem vagyunk képesek fölfogni a túl kicsinyt avagy a túl nagyot, ha jól értettem?

JOHANNES Hallgatom, kanonok uram...

KANONOK Akkor... kérdelem én, hogy volnánk képesek fölfogni Istent?

JOHANNES Valóban nem könnyű fölfognunk... mert Isten nem mutatkozik meg. Ha fény, csak az árnyéka, hogyha hang, csak a csengése, ha Isten vad, akkor épp eltűnt a sűrűben. Isten rejtőzködik. Magamagát nem mutatja meg. Isten a teremtés által mutatkozik meg. Ha ugyan nem azonos vele. Néha azt gondolom – bocsássa meg, Isten! –, hogy a világ az ő teste. A világ az ő megvalósulása. A testet öltött ige. A testet öltött Isten.

KANONOK Vigyázz, Johannes, nem jársz messze attól a gondolatától, hogy minden létező: a féreg, az állat, az asszony, az ember... minden Isten!

JOHANNES A teremtés legnyilvánvalóbb célja és értelme: az élet. Minden élet! Minden létező. Aki életet ad, aki tiszteli az életet, az kedves a Teremtő szemében. De mi magunk, kanonok uram, csak kicsiny tükrei vagyunk a Teremtő beláthatatlan sugárzásának. Nem a tükör hordozza a mindenséget, a mindenség hordozza a tükröt. A rész nem tudja önnön rendeltetését, csak azt, hogy része valaminek. Gőgre semmi oka.

KANONOK Elgondolkozunk a válaszában, Johannes.

JOHANNES (*a többiekhez fordul, jókedvűen*) Ne féljete az újtól! Olyan az új, mint a gyermek. Sosem tudhatjuk, milyen lesz, mégis reménnyel nézünk elébe. Az új a régiékből következik, de, mint a szó is mondja, tartalmaz valami újat, elevenet. Ne féljete az újtól, ahogy nem félte a gyermekektől sem. Az élet elevenesség. Aki az új gerendát a régi mellé teszi, meghosszabbítja annak életét.

LUCIUS (*provokálva*) Giovanni, és mennyi ötvenkétszer hatvan-négy?

JOHANNES Annyi, mint hatvan-négy-szer ötvenkettő.

LUCIUS Hogy? Ja... na, és az mennyi?

JOHANNES Annyi, hogy nincs annyi napod hátra.

LUCIUS Te jó ég! Meg ne mondd! Nem akarom én azt tudni!

JOHANNES Na látod!... Annyi.

Nevetés

SEPTIMUS Johannes, én azt még mindig nem értem...

FÉRFIHANG Ne akadékoskodj már, Septimus, te mindig semmit nem értesz.

SEPTIMUS Kérlek, magyarázd meg, mert nem hagy nyugodni!

A saját szememmel láttam, amikor a pusztá kezdeddel üzted el a sáskákat Róma határából. Hogyan lehetséges ez? Nem értem...

JOHANNES Nem üztet el őket.

SEPTIMUS Dehogynem! Láttam. Úgy fordultak vissza, mintha vezényszóra tennék.

JOHANNES Hogy tudnék egy száguldó, eleven, fekete felhőt megállítani? Nem álltam útjukat, nem is üztet el, hanem üdvözöltem őket, mint nagy ellenfelet szokás. (*Szétárja a karjait*)

Nem az én erőm fordította meg őket. Én csak vártam.

HANGOK Mire vártál? Jele? Isteni jele?

JOHANNES (*huncutan*) Arra, hogy irányt változtassanak.

SEPTIMUS De könyörgöm, miért változtattak irányt az utolsó pillanatban?

JOHANNES Ezt kérdeztem én is... de nem tudom, Septimus. Én sem tudom... Talán mert aztán késő lett volna.

FÉRFIHANG Végre. Megnyugodtál végre, Septimus?

SEPTIMUS Nem, nem nyugodtam meg!

Furcsa, recsegő hangon valaki imádkozni kezd. Mozgolódás támad, mindenki a hang irányába nézeget

PAPAGÁJ Piso! Piso! Tudsz imádkozni? Piso, imádkozz! Piso!

AEMILIA Maradj csendben, te dög! Nem hallgatsz?

Egy idő után mindenki Aemiliára néz, aki zavartan feláll. Kezében letakart madárkalitka

JOHANNES Maradjatok csendben!

PAPAGÁJ Deum de Deo
Lumen de lumine
Deum verum
De Deo vero...

AEMILIA Az enyém. De nem szokott beszélni, ha letakarom.

Ajándékba hoztam.

HANG Akkor is kurva! (*Durva nevetés*)

JOHANNES (*szécénára készül*) Igaz ez, Aemilia?

HANGOK Az hát! De még mennyire!

JOHANNES Tőle akarom hallani.

AEMILIA Igaz.

JOHANNES És mondd... nem tudom, hogy szoktátok mondani, hogy... szeretkezni... lefeküdni, egyesülni? Vagy hálni? Háltál közülük valakivel?

AEMILIA Háltam.

JOHANNES És kivel?

AEMILIA Többekkel is.

JOHANNES Emlékszel a nevükre?

AEMILIA (*végignéz a hallgatóságon*) Igen.

JOHANNES Néven neveznéd őket?

AEMILIA (*elgondolkodik*) Nem.

JOHANNES Miért nem? Téged is néven neveztek.

AEMILIA Az a prostituált, aki kifecsegi a vendégeit, ócska kis lotyó.

JOHANNES Aha... értem. És sok vendéged van, Aemilia?

AEMILIA Van, hál' istennek.

JOHANNES Megkérdezhetem, hogy múlt éjjel hány volt?

AEMILIA (*büszkén*) Egy egész centuria.

Harsány röhögés

(*Sértetten, dühödten*) Nem úgy értem, marhák!

JOHANNES Hogy érted?

AEMILIA Úgy, hogy kint voltam a táborban.

JOHANNES És mit kerestél ott?

HANGOK Mit? Pénzt!

JOHANNES (*csendre inti őket*) Tehát?

AEMILIA Hirdettem az evangéliumot.

HANGOK (*röhögés és felháborodás hangjai*) Arcátlan! Fúj!

JOHANNES Milyen evangéliumot, Aemilia?

AEMILIA ...amelyik a testembe van írva.

JOHANNES (*a többiekhez fordul, mintha misét celebrálna*) Ez volt a mai szent lecke. Menjetek békével! Dominus vobiscum.

HANGOK Et cum spiritu tuo. Isten veled. Addio.

Fölszedelőzködnek, szétszélednek. A Kanonok, Kardinális, Érsek és Anghelo maradnak

ANGHELO Mire gondolnak, uraim?

KARDINÁLIS Kanonok uram?

KANONOK Kétségtelen...

ÉRSEK Nem szabad elstetnünk a döntést.

KARDINÁLIS Mi kétségtelen?

KANONOK Ez egy képességes ember. Kétségtelen. De ez még nem volna elég... Alkalmos ember.

ÉRSEK De halogatnunk sem lehet... meg kell előznünk a császárt.

ANGHELO Tehát...

ÉRSEK Az arisztokrácia...

KANONOK Róma asszonyai versengve imádják. Meg fogják győzni gazdag férjeiket...

ÉRSEK Bocsánat, a hitéért vagy a szóke angol fejéért?

KANONOK Az mindegy. A szóke angol feje okos is.

KARDINÁLIS Több nyelven beszél...

ANGHELO A nép nyelvén is.

KARDINÁLIS Talán túlságosan is...

KANONOK Ez kell most nekünk. Kétségtelen. Össze kell hív-nunk a konklávet, és ki kell tűznünk a pápaválasztást.

ÉRSEK Haladéktalanul.

ANGHELO És Johannes?

KANONOK Nem mondhat nemet.

ÉRSEK Miért ne mondhatna?

KANONOK Mert elhivatott is.

ANGHELO Rá van írva...

KANONOK A többit bizzuk az égre! Uraim... (*Elindulnak*)

4. jelenet (Külvárosi negyed)

Róma rossz hírű negyede. Aemilia szobája. Aemilia pongyolában ül az ágyon, Ulfiliás az ölébe hajtja a fejét. Nem beszélnek. Az ajtón halkan kopogtatnak

ULFILIAS (*halkan*) Vársz valakit?

AEMILIA Nem.

JOHANNES (*kicsit hangosabban kopog*) Van itthon valaki? Donna Aemiliát keresem.

ULFILIAS (*izgatottan felül*) Kérdezd meg, ki az!

AEMILIA Ki az?

JOHANNES Johannes.

AEMILIA (*boldogan*) Az én szerelmes atyám... Mit keres itt?

ULFILIAS Engem keres, engem. (*Az ajtóhoz rohan, elállja az utat, suttogva*) Ne nyiss ajtót, Aemilia! Nem vagyok itt. Ne! Ne! Ez ő.

AEMILIA De miért ne nyissak ajtót?

JOHANNES Te vagy az, Aemilia?

ULFILIAS Én vagyok az. És az égre kérek, menj innen! Most nem tudok. Nem! Menj innen!

JOHANNES Te vagy az, Ulfiliás? Engedj be, kérek! Aemilia, engedjete be!

ULFILIAS (*feldúltan*) Ő az, Aemilia. Ő az!

AEMILIA Ki? Semmit nem értek. Az Isten szerelmére, nem várokozathatjuk tovább. (*Határozottan elindul ajtót nyitni*) Nyitom már!

ULFILIAS Ne, Aemilia, ne!

AEMILIA (*félretolja az ajtóból*) Elég már, szedd össze magad!

Ulfiliás az ágyra veti magát. Johannes áll az ajtóban

JOHANNES Bejöhetek?

AEMILIA Isten hozott, atyám.

Johannes belép, lassan körülnéz, Aemilia tanácstalan, Ulfiliás nem mozdul

JOHANNES (*megtántorodik, mosolyog*) Bocsáss meg, Aemilia...

AEMILIA Jól vagy, atyám?

JOHANNES Semmi, semmi... kicsit kimerültem.

AEMILIA Nem innál valamit?

JOHANNES Hideg limonádé, az jólesne.

AEMILIA Hozok rögtön. (*Öltözik*)

JOHANNES Ulfiliással szeretnék beszélni.

AEMILIA Hogyne, persze. (*Fejével int, hogy ott van*)

JOHANNES Leülhetek?

AEMILIA (*odatesz egy széket*) Bocsáss meg... (*Kisiet a szobából*)

Johannes és Ulfiliás egyedül maradnak. Hosszú csend

JOHANNES (*halkan*) Ulfiliás. Beszélni szeretnék veled.

ULFILIAS *(felnyög, de nem mozdul)*
JOHANNES *(fölkáll, az ágyhoz megy, megérinti Ulfiliás vállát)*
Kérlek!

Ulfiliás megfogja Johannes kezét, de nem mozdul. Johannes letérdel az ágy mellé. Csend

ULFILIAS *(lassan megfordul)* Johanna...
JOHANNES Igen...
ULFILIAS Te vagy az... *(Mellére vonja Johannes fejét)*
JOHANNES *(átkarolja)* Igen, én.

Csend

ULFILIAS Mióta nem láttalak...
JOHANNES Itt vagyok.
ULFILIAS Igen... meddig? *(Csend)* Fuldában ilyenkor tiszta, hűvös az idő. Élesek a fények. De az sincs már. *(Csend)* Itt mindig hőség van. Dögletes pára. Bemocskolódtam. Elhagytam mindent. Magamat is. Nem számít. Vége. *(Kínlódvá)* De te virulsz. Szebb vagy, mint valaha!
JOHANNES A fáradtságtól.
ULFILIAS *(kétségbeesetten nevet)* Hónapos szobákban fetrengék, iszom, kurvák vigasztalnak!
JOHANNES Nekem is nehéz... egyedül.
ULFILIAS Senki nem kényszerít...
JOHANNES De igen.
ULFILIAS Mindig ezt monddod.
JOHANNES Nem tudok mást mondani. Róma veszélyben van. Káosz fenyeget. Engem akarnak.
ULFILIAS *(fölkel az ágyról, lelöki magáról Johannest)* Én akarlak, én! Rómát védjék meg a katonák! A káosz meg itt van, szerelmem, itt! *(Johannes homlokára mutat)* Mindig mindent te akartál, de én boldog voltam, amíg csak nekem voltál. Én akarlak, de nem ezt! Ez nem te vagy! *(Tépi kezdi róla a ruhát)* Ez nem te vagy, ez álca, ez szentségtörés, ez hazugság! *(Szenvedélyesen és durván öleli, fogdossa)* Ez vagy te, ez, ettől fosztasz meg engem! Én egy nőt szeretek, ezt, ezt a nőt, akinek minden hajlatát ismerem, akinek minden mozdulatától sajog a testem!
JOHANNES Ulfiliás, könyörgök! Ne légy durva!
ULFILIAS De durva vagyok, durva! Férfi! Ezt akartad, nem?!
JOHANNES Ulfiliás, ne! Meg fogod bánni!
ULFILIAS Mit fogok megbánni, szerelmem?! Már rég megbántam, hogy a világra jöttem, mit kellene még megbánnom!? Hogy mindenem fáj, hogy mozdulni sem bírok a vágytól, hogy beledöglök, azt?! *(Megüti)*
JOHANNES Ne bánts! Áldott vagyok! Áldott!
ULFILIAS *(sziszegve)* Romlott vagy!
JOHANNES *(üvöltve)* Nem vagyok romlott! *(Halkan)* Tudod... te is tudod.
ULFILIAS Megszállott!
JOHANNES Nem érted? Meg akarnak választani.
ULFILIAS S ezt jöttél kegyesen tudatni velem. De értem.
JOHANNES Ha a nép mellém áll...
ULFILIAS A nép melléd fog állni. Róma a lábaidnál hever. Népszerűbb vagy, mint Róma legnagyobb színésze, mint Róma legragyogóbb asszonya, mint Róma legtündöklőbb szépfüja. Maga Róma angyala! Aki mindenütt ott van, ahol a szükség úgy kívánja. Kivéve engem!
JOHANNES ... És kevés az idő.
ULFILIAS Annyi időd még van, hogy apáddal találkozz? Itt van Rómában... A nép melletted áll. De én melletted állok-e? Azt nem kérdezted?
JOHANNES Kérdezem.
ULFILIAS Ha majd felteszik a kérdést a nép előtt: van-e tudomása valakinek olyan akadályról vagy kizáró okról, mely érvénytelenítene a választás eredményét... én olyan kizáró okot

tudnék mondani, amibe belesápadnának. Csak az igazat kel-lene elkiáltanom...

JOHANNES Az igazat! Az igaz nem mindig az igaz. Te is tudod. Az igaz több ennél, az igaz más, szerelmem. Te nem árulhatsz el! Nem lökhetsz a kánpadra! Ott vernék ki belőlem a gyereked.
ULFILIAS Miféle gyereket?
JOHANNES A gyereinket.
ULFILIAS Johanna, ne játssz velem!
JOHANNES Nem játszom.
ULFILIAS Uram Isten! Gyerekem lesz? Nem értettem... nem értettem!... Megint azt fogom tenni, amit te akarsz... vagyis... amit nem te akarsz.

5. jelenet (A jelölt)

A pápaválasztás előtti éjszaka. Hajtóvadászat az eltűnt Johannes után. Papok, futárok, katonák fátyálakkal. A titkosszolgálat parancsnoka érkezik

PARANCSNOK Lezárták a városkapukat?
KARDINÁLIS Természetesen. Nem mehetett ki senki.
ÉRSEK Se ki, se be.
KANONOK Hány embere van?
PARANCSNOK Amennyi kell.
KANONOK Ha reggelre nem kerítik elő...
ÉRSEK Az botrány... az lehetetlen.
PARANCSNOK A keresett személy?
KANONOK Keressük Padre Giovannit, ahogy a nép nevezi, vagyis Johannes Anglicus bíboros urat, akit a konklávé jelölt a ma reggel, pontban kilenc órakor tartandó pápaválasztásra. Három napja nem találjuk. Eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.
PARANCSNOK Termete?
KARDINÁLIS Kis termetű.
ÉRSEK Inkább közepes.
KARDINÁLIS Vékony, keskeny vállú...
KANONOK Bíborosi öltözéket visel.
KARDINÁLIS Nem biztos. Ha el akar rejtőzni...
ÉRSEK Miből gondolja, hogy el akar rejtőzni?
KANONOK Hogy érti? Ne bolonduljanak már meg, uraim! El-tűnt.
PARANCSNOK Különös ismertetőjele nincs? Sebhely vagy valami más?
KANONOK Nem... nincs rajta semmi különös...
PARANCSNOK Szeme színe?
KARDINÁLIS Világosbarna.
ÉRSEK Inkább sötétbarna!
PARANCSNOK Az arca?
KARDINÁLIS Szabályos.
PARANCSNOK Szakáll, bajusz?
ÉRSEK Sima, szöretlen arc.
KARDINÁLIS Puha, bár határozott arcél...
KANONOK Uraim, lehetetlen, hogy egy jól ismert arcot... képte-lenség, hogy ne tudjunk leírni.
PARANCSNOK Azt mondják, angol?
ÉRSEK *(diadalmasan)* A haja szőke!
KARDINÁLIS Görög vér is van benne.
KANONOK Az most mindegy. Magas jutalmat kap, aki megtalál-ja. És idehozza. Reggelig!
PARANCSNOK Élve vagy halva.
KANONOK Ember! Élve! Élve! Nem egy bűnözőt keresünk, ha-nem Róma leendő püspökét. A pápát!
KARDINÁLIS Nem ez az első eset, hogy a jelölt visszavonul. Fel-készül. Jelet vár.
ÉRSEK De miért nem tudatja velünk a szándékát? Elfogadja a jelöltséget vagy nem? Mondjon nemet. De ne hagyjon minket kétségek közt.

KARDINÁLIS Jézus is visszavonult az Olajfák hegyére. Biztosan imádkozik. Istennel beszél.

KANONOK Attól még velünk is beszélhetne...

6. jelenet (Apa és lánya)

Róma, az angolok szálláshelyén. Sir Owen egy székben ül, széndarabot szorongat a kezében. Johanna női ruhában, hosszú vendéghajjal és az Apátnő

APÁTNŐ Apád elméje különös dolgokat művel. Azt hajtogatja, hogy Johanna nincs többé, és veri a mellét... hogy nem szabad pápát választani, hogy vége a világnak. És sír. (Sir Owenhez) Kedvesem, Johanna van itt. A lányod, Johanna.

JOHANNA Apus!

SIR OWEN (fölfigyel) De rég hallottam ezt a szót.

JOHANNA Apuskám, én vagyok az, Johanna.

SIR OWEN Johanna nincs többé. Gudrun sincs. (Johanna arcát fűrkészi) Johannának okos, szép szemei voltak. Élénk tekintete. Hogy mondják azt, kisasszony, görögül, hogy az alapja valaminek... az alapja?

JOHANNA Bászisz.

SIR OWEN Bászisz... ez az. Miért nem ül le, kisasszony? Mit akar tőlem? Ne bizza rám a lányát. Az enyémet elhagytam... hagytam elmenni. Becsapott engem. Vigyázzon a szavakra, a szavak lukasak, érti, ugye? (Belenéz a tenyerébe) Sűrű por. Kiválóan ég. Öregfa. Szarfa, mint én. (Felnéz) Szép nő.

APÁTNŐ Barátom, ez a szép nő Johanna, a maga lánya.

SIR OWEN Szezámagolaj-korom és teknősbéka-vizelet. Li Ho így mondta. A tus. Miért pont teknősbéka? (Kuncog) Ha belegondolok, hogy a szent iratok korommal és vizelettel íródtak. Nem. Ne gondolkozz, öregem! Felesleges. Nem jutottál semmire. Emlékszem...

APÁTNŐ Mondja, kedvesem...

SIR OWEN Én emlékszem... vagy valaki más? Én emlékezem, vagy én vagyok az emlék... magamnak? Nem tudok különbséget tenni. Ön, kisasszony, meg tudja különböztetni a lényegest a lényegtelenőtől? Mert én nem... Megmutatták a kárpadot, azóta rettegek. A kisasszony sose féljen! Az a pokol. Megfélemlítettek, engem, aki görög vagyok. Engem! Nem tudtam megmondani, hol a lányom. Fekete mágiával gyanúsítottak, vádoltak, hogy viszonyom van vele, hogy rejtegetem... hogy megöltem... Lehet. Itt vannak a levelei. De ez nem volt bizonyíték. Több mint tíz éve nem láttam. Az nagy idő. Vége. A görögségnek vége. Senki nem gondolkodik. Jaj, láttam... bár ne láttam volna!

JOHANNA Mit, apus?

SIR OWEN Azt a véres keresztelőt.

JOHANNA Anyámról beszél.

SIR OWEN Abból mentettem ki. Gudrun tizenhat éves volt. Egy szót sem értettünk egymás nyelvéből, de a tekintete gyönyörű volt, azt nem felejttem el. Hamar elment, nem szerette az én Isteneimet. De a lányom, az erős. Én neveltem.

JOHANNA Mióta van így?

APÁTNŐ Már egy jó ideje.

JOHANNA Nem ismer meg.

APÁTNŐ Nem akar látni... minden szenvedése abból fakadt. Már nem akar látni. A lelke vakult meg.

SIR OWEN Barátom, mutasson be a kisasszonyoknak.

JOHANNA (sírva) Apa, én vagyok az...

SIR OWEN (kezet csókol Johannának) Látok ám én! Csak fáradt vagyok, nagyon fáradt. (Elszunnyad)

APÁTNŐ Elaludt. Reméltem, ha találkoztok... talán kitisztul az elméje. De már késő. Jó helye van nálunk. Kedveljük őt. Úgy érzem, ő is minket... Emlékszel talán, az volt rólad az első benyomásom, hogy vakmerő vagy. Most is ezt gondolom. Különös időket élünk, igaz... és a határok néha elmosódnak... de a

természet törvényeit tisztelnünk kell, lányom!... Hogy van Ulfilias testvér?

JOHANNA (hallgat)

APÁTNŐ És a gyermek?

JOHANNA Ezt is tudja, anyám?

APÁTNŐ Eddig csak sejtettem... most már tudom. Óvatosabban, lányom!

JOHANNA Segítsen!

APÁTNŐ Bíboros uramnak vagy a leendő anyának? Kettőnek nem tudok.

JOHANNA Nekem!

7. jelenet (A séta)

A Lateránban. A Kanonok, a Kardinális és az Érsek várják a híreket. Katonák hozzák Thomast

KANONOK Nos, fiam? Láttad Johannes bíboros urat?

THOMAS Igen, láttam.

KANONOK (izgatottan) Láttad? És mikor láttad?

THOMAS Gyakran látom. Hosszú sétákat tesz éjszakánként...

KANONOK És meg tudod mondani, fiam... az egyház sorsa forog kockán...

THOMAS Tudom.

KANONOK ...most hol tartózkodik?

THOMAS Azt nem tudom.

KANONOK Merre szokott sétálni? Van valami állandó útvonala?

THOMAS Nem, nem hiszem... nincs.

KANONOK Tehát azt állítod, hogy láttad ma Johannes bíboros urat?

THOMAS Ma is.

KANONOK És tegnap?

THOMAS Tegnap is... tegnapelőtt is.

KANONOK Na, ide figyelj, fiam, Thomas, ugye? Meg kell ígérned, ha találkozol a bíboros úrral, azonnal értesítesz bennünket! Engem!

THOMAS Igen, uram.

Thomast elvezetik

KANONOK Érthetetlen. Ez a fiú azt állítja, hogy mindennap látta. Mit keresünk mi, uraim? Johannes bíboros úr nem tűnt el, csak mi nem találjuk. A bíboros úr egyszerűen, csak úgy sétál... gat.

8. jelenet (Felszentelés)

A Szent János-bazilika. Ünneplő tömeg. A bazilikában Johannes Anglicus pápa felszentelési szertartása zajlik. Johannes az oltár felé fordulva áll, karingben, dalmatikában és palliumban. Három diakónus Johannes feje fölé tartja a kinyitott Bibliát

DIAKÓNUSOK Vere dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi, sancte Pater, semper et ubique gratias agere per Filium dilectionis tuae Iesum Christum, Verbum tuum per quod cuncta fecisti: quem misisti nobis Salvatorem et Redemptorem, incarnatum de Spiritu Sancto et Virgine natum Qui voluntatem tuam adimplens.

FŐESPERES Mindenható Urunk, arra kérünk, hogy terjeszd ki áldó jobb kezedet szolgáladra, Johannes Anglicusra, s áraszd reá kegyelmedet bőséggel...

Egy püspök fehér párnán hozza a pápai süveget. Johanneshez lép. Johannes fölemeli a süveget, és a fejére teszi

FŐESPERES Éljen urunk, Johannes Anglicus, Isten akaratából Róma püspöke és az anyaszentegyház pápája!

Johannes pápa megfordul

JOHANNES PÁPA Az Úr legyen veletek.
MIND És a te lelkeddel.
JOHANNES PÁPA Emeljük föl szívünket.
MIND Fölemeltük az Úrhoz.
JOHANNES PÁPA Adjunk hálát Urunknak, Istenünknek.

Megkondulnak Róma harangjai

PAPOK *(énekelnek)* Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

Johannes pápa kíséretével kivonul

TÖMEG Éljen Johannes pápa! Éljen! Éljen! Dicsőség! Ave Giovanni! Éljen!

Johannes pápa megáll a bazilika kapujában. A tömeg térdre borul, elcsendesedik

JOHANNES PÁPA Áldjon meg benneteket a mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

TÖMEG Ámen.

JOHANNES PÁPA Barátaim! Alázattal és hálával köszönöm nektek, hogy engem... engem, az anglicust... Róma püspökévé választottatok. Kérem az ég áldását, hogy folytathassam nagy elődöm, Leó pápa munkáját. Felvirágoztatjuk és megvédjük Szent Városunkat, a mi Rómánkat, a frank hódítóktól és a muszlim betolakodóktól. Imádkozunk és építkezünk, és ha kell, fegyvert ragadunk! Megvédjük magunkat, és velünk lesz az Isten!

TÖMEG Éljen Johannes pápa! Éljen! Éljen!

Johannes pápa elindul. Zúgnak a harangok

9. jelenet (Audiencia)

A pápai fogadószoba. Francisco, a pap, Paolo, az építész, Guido, a pápai szakács és egy fiatal írnök várakoznak

FRANCISCO *(a sakkasztalhoz megy)* Igen... igen. Falak, Paolo, falak?

PAOLO Falak. Tudod, hogy szeretnék én villákat, palotákat, szökőkutakat tervezni... de Őszentsége úgy akarja, hogy falakkal, bástyákkal és kapukkal védjem meg azokat a villákat és palotákat, amelyeket nem én építettem.

FRANCISCO De Őszentsége legalább nem bíz mindent a hit erejére.

PAOLO Nem, hál' istennek. Guido, mivel kísérted ma gyarló testünket?

GUIDO Ha Őszentsége hajlandó némi figyelmet szentelni nekem vagy még inkább saját magának...

SZOLGA Őszentsége, a pápa.

Johannes pápa belép. Meghajolnak, és kézcsókra járulnak

JOHANNES PÁPA Isten hozta önöket, barátaim. Jó reggelt! *(Elvesz egy narancsot)* Köszönöm, Guido. Vegyenek... Paolo, hozta a terveket? Terítse ki!... Francisco, én lépek?

FRANCISCO Szentséged...

JOHANNES PÁPA *(Írnokhoz)* Levél Hippo püspökének... *(Franciscohoz)* A bástyám inogni látszik.

FRANCISCO Miért árulja el a gyenge pontját?

JOHANNES PÁPA *(diktál)* ... A misszió eredményéről írt beszá-

molóját köszönjük. Örömünkre szolgál az ön szerény, számszerűségével nem hivalkodó eredménye... Honnan érkezett ez a narancs, Guido?

GUIDO Innen a kertből, Szentatyám.

JOHANNES PÁPA Mennyei! Lassan ki fogom hízni a pápai ruhatárat.

FRANCISCO Talán lépjen feketére...

GUIDO Nagy öröm ez nekem, Szentatyám, mert megbocsásson, de olyan...

JOHANNES PÁPA Olyan... mondd csak!

GUIDO Nyeszlett volt Szentséged.

JOHANNES PÁPA *(nevet)* Nyeszlett! Na, ezt még nem hallottam. Csenevész, satnya, azt igen. De hogy nyeszlett! *(Folytatja a diktálást)* ... Igaza van, barátom. Nem az anyakönyvek keresztény hitű rubrikáit kell gyarapítanunk.

GUIDO Mondanám a mai étrendet. Reggelire gyümölcs, kecsketej, rozslepény, olivabogyó, fügelekvár. Ebéd. Szentatyám, friss scampi, fekete osztriga, tengeri halak, lazac, vörös durbinsz, folyami halak, úgymint süllő, pisztráng érkeztek. Válaszszon, kérem!

JOHANNES PÁPA Mindegy...

GUIDO Fehérmártással.

FRANCISCO Veszélyben a királynője.

JOHANNES PÁPA Csak volt... Ugrott egyet a lova. Egyenesen a pápai istállóba.

PAOLO *(mutatja a tervrajzokat)* Itt erősíteném meg a falakat és itt... Itt pedig meghosszabbítanám. De kevés a pénz. Nem érzik a veszélyt, mert még Szicíliában vannak a szaracén flották.

JOHANNES PÁPA Már Szicíliában vannak. És mindjárt itt lesznek.

PAOLO Nem adakoznak.

JOHANNES PÁPA Majd fognak. Fényes színházi estét rendezünk... legyen nyilvános az adakozás. Olyan buzgón fogják tépkedni magukról az ékszereiket... majd figyeljék meg!

PAOLO Szentatyám áldásos jelenlétében.

JOHANNES PÁPA Donna Aemilia még nincs itt? Kéretem. Sakk. *(Írnokhoz)* Mutassa, fiam!

ÍRNOK *(kérelmet tesz elé)* Engedélyezzük Paschalis atyának a pápai könyvtár használatát.

JOHANNES PÁPA Természetesen. *(Aláírja)* Mit kíván tanulmányozni az atya?

ÍRNOK Egyházi jogi kérdésekben kíván elmélyülni.

JOHANNES PÁPA Darázsfészek... Mélyüljön. Akarok vele beszélni. Sánc.

PAOLO Pardon?

JOHANNES PÁPA Bocsásson meg... most itt sáncolok. Ha a perzsák semmi mást nem adtak volna a világnak, csak a sakkot...

GUIDO Szentatyám, a főételnél tartottunk...

JOHANNES PÁPA Magára bízom, Guido, akár az életemet.

Aemilia belép

Donna Aemilia! Milyen gyönyörű ma!

AEMILIA Köszönöm, Szentatyám.

JOHANNES PÁPA Donna Aemilia, egymaga többet ér az egész titkosszolgálatnál. *(Súgva)* Ulfilius?

AEMILIA *(halkan)* Mostanában gyakran kilovagol.

JOHANNES PÁPA A pápa üzeni, hogy áldását küldi, és viseli terhét.

AEMILIA A kapuban áll, és kihallgatást kér.

JOHANNES PÁPA Most?

AEMILIA Igen, ha lehet.

JOHANNES PÁPA *(Írnokhoz)* Fiam! A főkapuban áll egy testvér a fuldai kolostorból. Vezesd hozzám! *(A többiekhez)* Barátaim, bocsásson meg...

SZOLGA Az audienciának vége. Őszentsége visszavonul.

Távonznak. Johannes pápa egyedül marad. Majd Ulfilius érkezik

ULFILIAS Szentatyám!
 JOHANNES PÁPA Isten hozott.
 ULFILIAS *(térlet hajt, megcsókolja Johannes kezét)*
 JOHANNES PÁPA *(zavartan)* Nem kell... egyedül vagyunk. Szívesen látunk a pápai palotában... Szép a kert... Ne menjünk le a kertbe? Szólót?
 ULFILIAS Nem, köszönöm.
 JOHANNES PÁPA Egy olyan nagy tehetségű embernek, amilyen te vagy, Ulfíliás, számtalan megoldásra váró feladata lenne itt a Lateránban.
 ULFILIAS Megtisztel, Szentatyám. Én csak annyit kérek...
 JOHANNES PÁPA Megadjuk.
 ULFILIAS ...hogyan vissztérhessek a fuldai kolostorba.
 JOHANNES PÁPA Fuldába? Vissza? Nem, Ulfíliás!... Visszafordulni?
 ULFILIAS Vissza... térni.
 JOHANNES PÁPA *(ijedten)* Messze leszel tőlem!
 ULFILIAS Nem távolabb, mint te itt éntőlem.
 JOHANNES PÁPA Nem. Nem járulok hozzá.
 ULFILIAS Félreétesz, Johanna. Döntöttem. Most én... kivételesen. Fulda tiszta és hűvös fényeire, a föld kesernyős illatára vágyom. Tíz éven át megfürdettél minden mocsokban, szépségben, végigvonszoltál a fél világon, szép volt, Johanna. Köszönöm Istennek ezt a találkozást. Jó volt kiválasztottnak lenni egy ilyen kivételes és nagyra törő lény mellett, amilyen te vagy.
 JOHANNES PÁPA *(alig hallhatóan)* Köszönöm...
 ULFILIAS Kértelek, hogy ne tovább! De te nem voltál tekintettel se az apádra, se rám, se Istenre, se emberre. Elérted, amit akartál. Ezt akartad, nem?
 JOHANNES PÁPA Nem.... ezt nem.
 ULFILIAS Akkor öltözz, és gyere! Menjünk innen! Ne gondolkoz!
 JOHANNES PÁPA Ez így... lehetetlen!
 ULFILIAS Nem, Johanna, csak így lehet. Vagy vége.
 JOHANNES PÁPA Elhagysz engem...
 ULFILIAS Nem, Johanna, te hagytál el engem. Amikor fölszeneltek. Ide már nem tudlak követni. Nem leszek Johannes pápa fiúja. Nem vagyok ringyó. És most, Szentatyám, leteszem a keresztet, amit tíz éven át magamra vettem. Ide, Szentséged lábai elé. *(Letérdel)* Áldjon meg, Szentatyám!
 JOHANNES PÁPA *(keresztet vet Ulfíliásra)* In nomine Patris, et Filii et Spiritus Sancti.
 ULFILIAS Ámen. *(Elindul, visszafordul)* Ha fiad lesz... küldd el hozzám Fuldába! Biztosítalak, addig nem fogja megtudni, ki az anyja, amíg te vagy a római pápa.
 JOHANNES PÁPA *(kikiált)* Órség!

Az örök belépnek

Kísérjék a kapuhoz Ulfíliás testvért!

Ulfíliás az örök kíséretében távozik

10. jelenet (Utolsó éjszaka)

Ugyanott, éjszaka. Johannes pápa egyedül, kezében mécses

JOHANNES PÁPA Miért nem alszol, Johanna? Miért nem tudok én aludni? Aludni, aludni... Mindjárt pirkad. Próbáld meg olvasni! *(Felüti a Bibliát, csukott szemmel rábök egy helyre, olvas)* „Bizony te alkottad veséimet, te takargattál engem anyám méhében. Magasztallak, hogy csodálatosan megkülönböztettél.” *(Elgondolkodik, majd dühödten)* Meg! Megkülönböztettél! Nem is lehet rám ismerni. *(Tovább olvas)* „Nem volt elrejtve előtted az én csontom, mikor titokban formáltattam és idomítottam mintegy a föld mélyében. Csodálatosak a te cselekedeteid! És jól

tudja ezt az én lelkem.” Még az álmod is elveszed tőlem. *(Lassan, csendesen)* Elvetted Gudrunt, az anyámat *(Elhúzza a kezét a szemé előtt)*, az apámat, a szerelmemet, gyermekem apját... Más nem. „És jól tudja ezt az én lelkem.” A párnám nem kell? Úgysem hagysz aludni. Én beszélek hozzád, Johanna Owen! Hallasz engem, te süket Isten?

LI HO *(kilép az árnyékból)* Ne beszéljen így, Johanna kisasszony! A nap fényénél megbánhatja ezeket a szavakat.

JOHANNES PÁPA Li Ho... maga az?

LI HO Vagy Li Ho szelleme... Meg se kóstolta a rózsaboromat... *(Mindkettőjüknek tölt)* ami annyi időse lehet, mint maga...

JOHANNES PÁPA Akkor most beleiszom ebbe a harmincnégy évbe.

LI HO Tudja... néha úgy nézem a jelen pillanatot, mint ami rég volt. Egészségére, Johanna! Másfelől... ha egy pillanatra elkalandozik a figyelmem, máris a feldúlt és felperzselt Nankingban vagyok.

JOHANNES De Li Ho, maga még emlékszik rá, amikor Nanking tündökölt...

LI HO Nem tudok nem emlékezni... több mint tíz évig éltünk a sárkány torkában, a Szung hódítók a Jangce túlsópartján táboroztak. Mikor újabb követeléssel álltak elő, Li Jü császár úgy határozott, önként lemond, hogy elkerülje a vérontást. De így se kerültük el. Egy éjjel betörték Nankingba, felgyújtották a palotát, és a császárt foglyul ejtették. Követtem őt Kajfengbe, mellette voltam még három évig. Negyvenedik születésnapjára egy üveg bort küldtek neki. Azt mondta Li Jü: Azt hittem, hogy van, ami örök, ami mindent túlél. A kegyetlenséget, a durvaságot. A szépség és a szellem foglya voltam, és most legyőzött vagyok. Ez az üveg bor kegy és parancs. Mérgezett, Li Ho. Megengedik nekem, hogy fölntartsam a méltóság látszatát, kiihatom ezt a keserű poharat... Tudod, miben volt igazi méltóság? Abban, ahogy Vej Si az őszi holdat táncolta, hogy még a köd is láthatóvá vált az arca előtt, hogy reménytelen szerelmében a tóba vetette magát, és saját tükörképébe zuhant. Nemsokára én is a tükörképemmé válok.

Li Ho visszalép az árnyékba. Johannes iszik egy korty bort

JOHANNES PÁPA *(kikiált)* Thomast küldjétek! Gyorsan! Keltsetek fel, ha alszik! *(Maga elé)* Bocsáss meg, kicsim. Anyánkat mégsem verhetem ki az ágyból. Nem tudok aludni. Meg állni sem. *(Beleroskad egy karosszékebe)* Próbáljunk meg imádkozni... Jaj, a szeplős imám, hogy is volt?

Ó fűzfa, Isten hajlékony fűzfája!
 Hajolj le, és vedd öledbe
 az én pettyes arámat!
 Vessen hullámokat a lelke,
 csónakázzon a szíve benne,
 a te öreg szemed gyönyörűségére, Atyám!
 Aztán apámról se feledkezzél meg! Ámen.
 Hála néked. Thanks.

De rég volt... voltam vagy kilencéves, mikor ezt az imát költöttem...

Thomas belép

THOMAS Hívatott, atyám.

JOHANNES PÁPA Fölkeltettek?

THOMAS Igen, de nem baj, atyám.

JOHANNES PÁPA Isten nem bocsát rám enyhítő álmod. Ül ide, Thomas! Tudod, hogy te vagy az én egyetlen és legkedvesebb tanítványom. Ezt még sose mondtam neked. Ezt tudd!

THOMAS *(mosolyog)* Köszönöm, atyám.

JOHANNES PÁPA *(hosszan nézi az arcát)* Nem tudom, jól te-

szem-e? Talán... Különös dolgot mondok el, amit mind ez idáig titkoltam előled is. Bocsáss meg! Nem is tudom... talán nem kéne téged terhelnem ezzel.

THOMAS Azt hiszem, tudom, atyám.

JOHANNES PÁPA Mit tudsz?

THOMAS Hát nem tudom, hogy arra gondol-e, atyám? Arra-e, amire én, hogy én tudom, hogy te...

JOHANNES PÁPA Hogy én?

THOMAS Hogy... te asszony vagy.

JOHANNES PÁPA Te ezt tudod?

THOMAS És azt is, hogy áldott vagy te az asszonyok között.

JOHANNES PÁPA És nem szörnyűség ezt tudni neked?

THOMAS Nem, mert szeretem.

JOHANNES PÁPA Balzsamozd a lelkem. Megbocsátás nekem?

THOMAS Ne sírjon, mert mindjárt én is fogok, és az nem illik egy angol férfinhoz.

JOHANNES PÁPA *(könnyein át nevetve)* Egy angol férfinhoz? Tényleg, hogy megnőttél.

THOMAS Már borotválkozom.

JOHANNES PÁPA Nem tudtam...

THOMAS Nekem is van titkom...

Halkan kopognak. Az Apátnő érkezik

APÁTNŐ Le se feküdtél? Te jó ég!... Már virrad.

JOHANNES PÁPA Nem, anyám.

APÁTNŐ *(tanácstalanul áll)* Nem ennél valamit, lányom?

JOHANNES PÁPA Csak kihányám.

APÁTNŐ Gyenge vagy, hogy fogod így bírni? *(Megtörli Johannes verejtékező homlokát)* Pihened kéne... hosszú lesz a szertartás.

JOHANNES PÁPA Megpróbálok egy kicsit aludni...

APÁTNŐ Gyere fiam, hagyjuk pihenni! *(Kimennek)*

11. (A halál angyala)

Megjelenik Anghelo

JOHANNES PÁPA *(fölfigyel)* Itt vagy?... Anghelo, itt vagy?... *(Elgondolkozva)* Az élet, néha... mint egy monstrancia feltárul, és megmutatja magát... Minden gondolat, érzés, minden emlék egyetlen pillanatban találkozik. A felismerés villámként világítja meg egész bensőnket... de ez oly ritkán adatik meg...

ANGHELO Ritkán...

JOHANNES PÁPA Nem tudom összeragasztani a világom... félek...

ANGHELO Folytasd!

JOHANNES PÁPA Nem a test, nem a vágy. Nem ott vagyunk kiteve a csábításnak. Az ártatlan. *(Homlokára mutat)* Az ördög itt próbálkozik. Itt támad. A kísértésnek az elme, az öntudat van kiteve. Az öntudat, amely önnön fényével hagyja magát elvakítani. Ez elviselhetetlen!

ANGHELO *(hallgat)*

JOHANNES PÁPA Nem felelsz... Talán így tesz próbára Isten. Egész életemben jóformán nem tettem mást... arra figyeltem, hogy különbséget tudjak tenni... Mert a hamis olykor igaznak mutatja magát.

ANGHELO Bármily hihetetlen...

JOHANNES PÁPA Sokáig azt hittem, a teremtés bűvöletében élek. Most már tudom, vele birkóztam, vele hadakoztam egész életemben. A romlással, a pusztulással. Őt akartam legyőzni. A pusztulást. De azt is tudom, hogy hibátlan fegyverével, az idővel csak saját életemet tudom szembeszegezni. És ez kevés... Mindent eltüntet a kezem ügyéből... Leselkedik rám. Érzem. Nem tudok aludni. Itt van közel. A világ tetején állok, és ilyen kicsi vagyok... *(Ujjhegyeit egy pontba teszi össze)*... ilyen kicsi... Elferdíti a tényeket, töröl, takar és hamisít. Mint láthatatlan por

telepszik mindenre, míg egyszerre csak maga alá temet. Mert dolga a pusztítás. Ő Isten végrehajtója, aki elvégzi a piszkos munkát. A szeme okos, de nincs benne csak a semmi! És ez a pusztító angyal nem válik el Istentől. Ő a teremtés végtelen sötét tükre, amely minden fényt elnyel... Ki vagy te... Anghelo, te vagy az?

ANGHELO Én vagyok az, aki nem felejték el.

JOHANNES PÁPA ... Nem látom a szemed...

ANGHELO *(könnyedén)* Minden rendben van, kicsim, tovább kell csinálnod, ahogy eddig.

JOHANNES PÁPA Tudom. De olyan nehéz!

ANGHELO Nehéz...

JOHANNES PÁPA Csak egy kicsit... nem lehetne könnyebb?

ANGHELO Nem. Akkor nem te volnál az, aki vagy. Róma püspöknoje, aki életet hordoz magában... Ez a te legendád. Johanna pápa legendája.

JOHANNES PÁPA És te?

ANGHELO Én leszek az egyik, aki elmondja...

JOHANNES PÁPA Úgy, ahogy volt? Az igazsághoz hűen?

ANGHELO ... Én leszek az egyik.

JOHANNES PÁPA Megírod azt is, hogy egy kis angol cafta átverte az egész világot, és ő lett a római pápa... nem vagyok jól...

ANGHELO Adok egy csókot arra a híres homlokodra...

JOHANNES PÁPA *(rémülten)* Ne! Ne gyere közelebb! *(Menekül)* Ne! *(Kíált)* Anyám! Thomas! Segítség!

Anghelo eltűnik. Az Apátnő és Thomas beszaladnak

THOMAS Szentatyám!

APÁTNŐ *(átöleli)* Itt vagyok. Nyugodj meg...

JOHANNES PÁPA Szörnyűt álmodtam, anyám...

APÁTNŐ Lázás vagy. Ha hallgatnál rám, nem vennél részt a körmenetben. Egyszer a pápa is lehet beteg.

JOHANNES PÁPA Nem vagyok beteg, anyám.

APÁTNŐ Hajszolod magad.

JOHANNES PÁPA Mennem kell. Induljunk! Thomas, a botomat!

THOMAS *(hozza a pásztorbotot)* Mit szentelünk ma, Szentatyám?

JOHANNES PÁPA Nem tudod, Thomas? A sarjadó vetést.

12. jelenet (Körmenet)

Várakozó tömeg. Johannes pápa érkezik. Kíséretében az Apátnő, Aemília, Thomas, a Kanonok, a Kardinális és az Érsek

JOHANNES PÁPA A mi Urunk, Jézus Krisztus kegyelme... *(Fájdalom hasít belé, Thomasba kapaszkodik)*

THOMAS *(suttogva)* Rosszul van, Szentatyám?

JOHANNES PÁPA *(fojtottan)* Semmi, semmi!... *(Folytatja az áldásadást)* Az Atyaisten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje... *(Fájdalom)*

APÁTNŐ Uram Isten, Szentatyám... idő előtt!

JOHANNES PÁPA *(megtántorodik)* Még ne, könyörgök Istenem!

KANONOK A pápa rosszul van!

KARDINÁLIS A pápa rosszul van!

ÉRSEK Orvost!

JOHANNES PÁPA Hol van az én szerelmem, az én szerelmes uram? Aemília!

AEMILIA *(Johannesbe karol)* Nem tudom. Te jó ég! Bár tudnám...

ÉRSEK Rosszul van a pápa!

KARDINÁLIS Megszállta az ördög!

KANONOK Távozzatok démonok!

1. NŐ *(hisztérikusan)* Ki kell üzni! Ki kell üzni!

JOHANNES PÁPA Anyám, a Szentlélek egyesítő ereje legyen mindnyájatokkal. *(Megroggyan)*

APÁTNŐ Tarts ki, mindjárt odaérünk!

JOHANNES PÁPA *(a földre esik)* Fáj! Nagyon fáj! *(Fölségitik)*

THOMAS My Lord!
JOHANNES PÁPA Thomas, a harangokat! Szaladj! Isten veled!
THOMAS Nem hagyom itt, Szentatyám!
JOHANNES PÁPA Rohanj, Thomas! Fuss!
THOMAS Jaj, Istenem!
APÁTNŐ A templomig jussunk el, a templomig!
JOHANNES PÁPA (*lerogy*) Vége, nem bírom... elkezdődött!
1. NŐ Te, ennek női ügye van!
1. FÉRFI Hogy lenne női ügye, te Babel tornya, te eszement, amikor férfi!
1. NŐ De, ha mondom. Né' már jön ki a gyerek!

Zűrzavar, tülekedés támad, Johannes pápa a földön

AEMILIA (*leveti ruháit, és Johannes alá teszi*) Víz! Menjetez in-
nen, nem látjátok?
1. NŐ Úzzük ki! Úzzük ki!
2. NŐ Gyötri a démon! Gyötri!
1. NŐ Ne menj közel, mert átugrik!
KARDINÁLIS Sanctus! Sanctus!
ÉRSEK Csoda!
KANONOK Miráculum!
JOHANNES PÁPA Egy napot adtál volna, Istenem! Egyetlen na-
pot! (*Fájdalom*)
AEMILIA Imádkozz, hogy megmaradjon!
THOMAS Ki?
1. NŐ Úzzük ki! Úzzük ki!
THOMAS Imádkozok, imádkozok!
2. FÉRFI Mit mondtál, Belzebub? Ott fial épp a nép szeme láttá-
ra! Nincs ezekbe' szemérem...
1. FÉRFI Az angol ribanc!
2. NŐ Hogy beszélés te Őszentségéről. És ha Isten így tesz cso-
dát, ha a Szentlélektől viselős?

PAPOK EGYÜTT Sanctus! Sanctus!

Megjelenik Anghelo mint a halál angyala

JOHANNES PÁPA (*fájdalmak közt*) Most sújt le az ég! Nem en-
gedte, hogy titkon szüljek... Elsötétül a világ. Szerelmem! Már
nem látlak! Húz, húz befelé!

*Repül az első kő. Majd egyre több. A tömeg megvadul, vérszemet kap.
A kődobálás lincseléssé fajul*

(*Sikoltva*) Áldott vagyok, ne nyúlj hozzám!
KARDINÁLIS Álljatok meg! Szakadjon rátok az ég!
AEMILIA Disznók! Mit csináltok? Anyám, vigyázzon!
THOMAS Oh, my Lord! Ne! Ne! Kérem! Könyörgök!
JOHANNES PÁPA (*üvöltve*) Szétszaggatsz, Istenem?!

*Középor és harangzúgás. A gyermek sírása hallatszik, Johanna vére-
sen fekszik a földön. Szél támad, elsötétül az ég, aztán csend. Minden
mozdulatlan*

JOHANNA (*utolsó erejével*) Későn jöttél...
ANGHELO (*hallgat*)
JOHANNA ... Ez a halál...
ANGHELO Igen.

Csend

JOHANNA *Ut, re...mi, fa...sol, lá, si, ...ut.*

Anghelo karjába veszi a gyermeket

Sötét

Vége